

Vyhlásili súťaž o Národnú podnikateľskú cenu za životné prostredie

Legislatívny zámer zákona o odpadoch

Pomoc EÚ pri realizácii protipovodňových opatrení

Minister P. Žiga: Budeme lídrami zelených tém, ale nie na úkor kvality života

Marius Pedersen

Ponúkame

Komplexné služby v oblasti nakladania s odpadmi

- zber a preprava tuhých a kvapalných odpadov
- triedenie, lisovanie a recyklácia druhotných surovín
- zneškodňovanie odpadov skládkovaním
- uzatváranie a rekultivácia skládok odpadov
- riešenie starých ekologických záťaží
- outsourcing odpadového hospodárstva

Ďalšie služby

- bežná a zimná údržba pozemných komunikácií
- stavebná údržba komunikácií, chodníkov a parkovísk
- starostlivosť o verejnú zeleň
- termické čistenie a odlakovanie kovových materiálov
- outsourcing údržby pozemných komunikácií a starostlivosti o zeleň

Marius Pedersen, a.s.

Opatovská 1735, 911 01 Trenčín

Tel.: (032) 743 75 43-44

e-mail: trencin@mariuspedersen.sk

www.mariuspedersen.sk

ASPEK – Asociácia priemyselnej ekológie na Slovensku
v spolupráci
s Ministerstvom životného prostredia SR,
Ministerstvom hospodárstva SR,
Slovenskou inšpekciou životného prostredia,
Zväzom chemického a farmaceutického priemyslu SR

Vás pozývajú na
3. ročník konferencie

PRIEMYSELNÉ EMISIE 2013

organizovanú
pri príležitosti
20. výročia založenia **ASPEK**

1. – 2. október 2013
Hotel Saffron****, Bratislava.

Adresa redakcie:

Farského 20
P. O. Box 115
851 01 Bratislava 5

Šéfredaktorka:

Mgr. Zdenka Rabayová
tel.: **0910 940 615**

e-mail:

21storocie@21storocie.sk

Grafická príprava:

© 2013 CS PROFI-PUBLIC

**Príprava tlače, tlač
a distribúcia:**

CS PROFI-PUBLIC

Foto:

archív redakcie,
ak nie je uvedený autor

Vydáva:

ENVIRA
Farského 20, P. O. BOX 115
851 01 Bratislava 5
© 2013 ENVIRA
Autorské práva vyhradené
Reg.: MK SR č. 1860/98
ISSN 1335-874X

OBSAH

Budeme lídrami zelených tém, ale nie na úkor kvality života 5

Svetový deň životného prostredia 8

Deň otvorených dverí na MŽP SR 9

**Slovenskí Mladí reportéri pre životné prostredie druhí
najlepší na svete** 10

**Fondy EÚ významnou pomocou pri realizácii
protipovodňových opatrení** 11

**Vyhlásili súťaž o Národnú podnikateľskú cenu za životné
prostredie v SR 2013** 13

**Obsah legislatívneho zámeru nového zákona o odpadoch
odštartoval novú vlnu diskusií, ktoré budú zrejme silnieť** 15

**Výrobcovia bielej techniky podporujú legislatívny zámer
nového zákona o odpadoch** 17

**AZZZ má k legislatívnemu zámeru zákona o odpadoch
viacero výhrad** 18

ZRSM pomáha likvidovať ďalšiu divokú skládku 21

Stop ropovodu cez Petržalku 23

Pripravuje sa pôda pre biznis storočia? 24

Návrh zákona sleduje vyššiu ochranu vodných zdrojov 26

**Spoločnosť Marius Pedersen zabezpečuje služby
v odpadovom hospodárstve pre milión obyvateľov SR** 27

Osobitne prešetrujú podnety od občanov a inštitúcií 30

Na Pohode nechýbala ani environmentálna výchova 34

Recyklačný priemysel - pravidelná príloha 35

Obnova prirodzeného stepného charakteru územia 49

Prechodné obdobie zániku Recyklačného fondu je stanovené na tri roky

Budeme lídrami zelených tém, ale nie na úkor kvality života

Hovoríme s ministrom životného prostredia SR - Ing. Petrom Žigom, PhD.

Pri nástupe do funkcie ministra životného prostredia SR ste stanovili krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele. Čo sa Vám odvtedy podarilo najmä v rámci tých krátkodobých opatrení dosiahnuť?

- Postupne sa nám podarilo nastaviť systém efektívnej práce ministerstva a podriadených organizácií, čím stále znižujeme náklady. Rezort úspešne obnovil čerpanie európskych peňazí z Operačného programu Životné prostredie pre rôzne oblasti, vrátane veľkých vodárenských projektov za desiatky miliónov eur. Podarilo sa nám odvrátiť viaceré pokuty, ktoré SR hrozili od Európskej komisie pre konania z minulosti. V najbližších mesiacoch dokončíme prípravu úplne nového zákona o odpadoch, ktorý posunie Slovensko v tejto oblasti medzi moderné európske krajiny a chystáme aj ďalšie opatrenia.

Pred niekoľkými týždňami ste sa v Bratislave stretli s britským ministrom pre klimatické zmeny a energetiku. Podľa zverejnených informácií ste počas rokovania zdôraznili: „Budeme lídrami zelených tém, ale nie na úkor kvality života.“ Môžete túto myšlienku podrobnejšie vysvetliť?

- Na spomínanom stretnutí britský minister Edward Davey prezentoval odhodlanie presadzovať politiku zeleného rastu, nízkonákladovej energetiky a ekonomiky. Vyjadril presvedčenie, že je možné dosiahnuť zelený rast, ktorý bude efektívny a schopný vytvárať nové pracovné miesta. Súhlasím s takýmto prístupom. Rovnako podporujem, aby EÚ bola lídrom zelených tém, avšak nie za cenu znižovania kvality života ľudí a konkurencieschopnosti našich podnikov. EÚ nemôže pri prijímaní zelených opatrení postupovať izolovane, musí zaujímať realistický postoj v záujme zachovania svojej konkurencieschopnosti. Sú totiž krajiny, ktoré sa do zelenej politiky príliš nezapájajú, nie sú tým pádom viazané povinnosťami a obmedzeniami a na globálnom trhu preto môžu uspieť svojou lacnejšou produkciou na úkor našej.

Ing. Peter Žiga, PhD.

Jedným z prvých úspechov Vášho pôsobenia vo funkcii ministra bolo odblokovanie platieb na projekty, ktoré Európska komisia dočasne pozastavila. Hoci finančná podpora v rámci Operačného programu životné prostredie výz-

namnou mierou prispieva k tomu, aby sa vytvorili v praxi podmienky na uplatňovanie prísnejšej legislatívy, predsa len v jej využívaní má Slovensko značné rezervy. Koľko percent z finančných prostriedkov vyčlenených v rámci OPŽP

na roky 2007 – 2013 sa doteraz podarilo vyčerpať? (Pýtam sa preto, lebo v médiách sa objavili rozdielne a veľmi nízke čísla). Hrozí nám, že o časť prostriedkov prídem?

- K 16. augustu 2013 predstavovalo čerpanie prostriedkov z fondov EÚ v rámci Operačného programu Životné prostredie (OP ŽP) 41,13 %. Čerpanie finančných prostriedkov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) bolo k uvedenému dátumu na úrovni približne 1 mil. 440 tisíc eur, čo predstavuje 57,43 % celkovej alokácie OP ŽP za ERDF a z Kohézneho fondu (KF) na úrovni 609 244 998,67 €, čo predstavuje 38,82 % z celkovej alokácie OP ŽP za KF. Finančné záväzky za ERDF, ktoré je potrebné využiť do konca roka 2013, sú vyčerpané na 100 %, čo znamená, že v prípade týchto peňazí riziko straty nie je reálne. Čo sa týka financií z Kohézneho fondu, v rámci OP ŽP je potrebné do konca roka 2013 vyčerpať ešte cca 136 mil. eur. V záujme úplného vyčerpania týchto finančných prostriedkov MŽP prijalo súbor adresných opatrení, napríklad revíziu OP ŽP, zabezpečenie čo najrýchlejšieho uzatvorenia

emisných kvót sa podpísal pod fakt, že SR niekoľko rokov nepredala žiadne emisie CO₂. Prvý predaj sa začal realizovať až za Vášho pôsobenia. Aký objem finančných prostriedkov sme z predaja získali? Je šanca predaj ešte nejaké množstvá? Sú príjmy z predaja automaticky príjmom Environmentálneho fondu, alebo sa zatiaľ do fondu zo štátnej pokladnice presunula len časť?

- Vláda SR už schválila návrh zmluvy, ktorým Slovensko predá Španielskemu kráľovstvu 7 miliónov ton voľných emisných AAU povoleniek. Výnos z predaja bude smerovať najmä na zatepľovanie v rámci programu SLOVSEFF. Proces bude spravovať Európska banka pre obnovu a rozvoj. Treba zdôrazniť, že samotný obchod bude obrovským úspechom, pretože povolenky strácajú na hodnote a nájst kupca, pripraviť projekt je mimoriadne náročné. Niektorí analytici sa už v médiách vyjadrili, že povolenky sú v tomto období prakticky nepredajné.

SR implementovala do svojej legislatívy (predovšetkým do nedávno

znalosťou správneho poriadku, stavebného poriadku a samozrejme všetkých relevantných predpisov v oblasti životného a pracovného prostredia, prípadne s praxou v priemysle a s ochotou ďalej sa vzdelávať a odborne rásť.

Európska únia je akousi vlajkovou loďou v úsilí svetového spoločenstva o zlepšenie životného prostredia. Nové sprísňujúce sa opatrenia - spomínaná smernica o priemyselných emisiách, nový systém obchodovania s emisiami skleníkových plynov, nevyhnutnosť členských krajín zvyšovať podiel energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie, pripravované sprísnenie noriem na vypúšťanie emisií v nových autách... to sú cesty k dosiahnutiu neľahkých cieľov. Na druhej strane sa množia obavy, že zahraniční investori odídu zo SR a pôjdu do krajín, v ktorých nemusia dodržiavať tak prísne pravidlá pri ochrane životného prostredia. Nie je ústupok voči U.S. Steel určitým signálom, že tieto obavy sú oprávnené?

- Tlak lacnejšej produkcie z krajín, ktoré

zmlúv o poskytnutí nenávratného finančného príspevku aj vo vzťahu k tzv. veľkým projektom, vyhlásenie výziev vo výške zostávajúcej alokácie OP ŽP, zadefinovanie možnosti využitia tzv. „zásobníka projektov“ a podobne. Zároveň Slovenská republika požiadala orgány Európskej únie o predĺženie lehoty na vyčerpanie záväzkov rokov 2011 a 2012 o jeden rok. V prípade schválenia tohto návrhu by sa výrazne zvýšila možnosť vyčerpania takmer celého objemu financií z OP ŽP.

Ďalšou z priorít bolo zlepšenie imidžu MŽP SR, ktorý bol vážne naštartovaný viacerými kauzami z minulosti. Nevýhodný a dlho medializovaný predaj

schváleného zákona o IPKZ) európsku smernicu o priemyselných emisiách. Uplatňovanie zákona o IPKZ má pod palcom SIŽP. Keďže ide naozaj o zložitú a komplexnú problematiku, mali sa rady jej pracovníkov rozšíriť. Koľko nových pracovníkov pribudlo?

- Odbory integrovaného povoľovania a kontroly na jednotlivých inšpektorátoch životného prostredia SIŽP v Bratislave, Banskej Bystrici, Žiline, Košiciach a na stálom pracovisku v Nitre sme k 1. augustu posilnili spolu o 23 pracovníkov. Ide o vysoko odbornú a náročnú činnosť, takže aj výber pracovníkov je náročný. Hľadali sme technicky zdatných ľudí, podľa možnosti s praxou v štátnej správe, so

nie sú viazané prísnejšími pravidlami ochrany životného prostredia, je faktom. Slovensko je otvorená ekonomika a je členom EÚ. Aj preto sa prihovám za obozretnú zelenú politiku únie, aby sme nepoškodili vlastnú ekonomiku, jej konkurencieschopnosť a neohrozili pracovné miesta.

Po svojom nástupe do funkcie ministra životného prostredia ste sa rozhodli pokračovať v tzv. Zelenej tripartite. Aké otázky ste počas uplynulého roka v rámci nej riešili?

- V rámci tzv. Zelenej tripartity sme s partnermi diskutovali o pripravovaných nových právnych normách, ktoré majú dosah na zamestnávateľov i ľudí. Príklad je aj

pripravovaný nový zákon o odpadoch, ktorý vyladujeme aj na základe pripomienok a podnetov sociálnych partnerov, samosprávy a priemyslu.

Jednou z dvoch tém, okolo ktorých sa už niekoľko rokov búrlivo diskutuje, je príprava nového zákona o ochrane prírody a s ním súvisiaca otázka zonácie národných parkov. Hoci návrh zákona mal byť hotový ešte pred minuloročnými voľbami, vy ste sa rozhodli riešiť problematiku zatiaľ len formou novely. V akej fáze je v súčasnosti jeho príprava?

- Pre úspech zonácie je zásadné nájsť prijateľnú dohodu aj so súkromnými vlastníckymi pozemkov. Rezort už pripravil návrh novely zákona o ochrane prírody a krajiny, ktorá prináša nové nástroje a otvára nové možnosti dosiahnutia dohody práve s neštátnymi vlastníckymi pozemkov. Nasledovať by mala zonácia národných parkov, vrátane TANAP-u a prehodnotenie sústavy chránených území, ako o tom hovorí programové vyhlásenie vlády.

Druhou diskutovanou témou je nový zákon o odpadoch. Podobne ako pri každej doterajšej zmene legislatívy týkajúcej sa odpadového hospodárstva, sa dá očakávať, že v rámci pripomienkovania návrhu nového zákona sa diskusie zúžia na súboj zástancov a odporcov Recyklačného fondu. Príčinou „sváru“ sú recyklačné poplatky určené na zber a zhodnotenie odpadu, ktoré občania platia v cenách výrobkov. Keďže ide ročne o stálmiliónové čiastky, aké nástroje si štát ponechá v rukách, aby mohol kontrolovať, či sa príjmy z recyklačných poplatkov využívajú na stanovený účel?

- V súlade s trendom EÚ chceme aj my

preniesť povinnosti za odpad na výrobcov a dovozcov. Recyklačný fond totiž nenesie žiadnu zodpovednosť za plnenie stanovených limitov a v tejto chvíli sa javí ako ne-systémový prvok. Fond nezanikne zo dňa na deň. Ministerstvo má pripravené prechodné obdobie 3 rokov. Chceme nastaviť systém tak, aby tie úlohy, ktoré plnil fond, prebrali a plnili kolektívne organizácie, ktoré si založia výrobcovia a dovozcovia. Rezort chce vytvoriť aj informačný systém - informačnú databázu, ktorá zmapuje toky odpadov. Cieľom je jasný a transparentný systém evidencie. Súčasné údaje sú často nepresné a neúplné, sú podozrenia, že aj účelovo skreslené. Ale detaily bude riešiť až finálna podoba zákona, na ktorej sa intenzívne pracuje a bude ešte predmetom odborných diskusií všetkých zainteresovaných strán.

V procese tvorby a ochrany životného prostredia je veľmi dôležitý postoj občanov. Žiaľ, environmentálne vedomie väčšiny z nich nie je stále na dostatočnej úrovni. Aké aktivity a opatrenia plánuje MŽP SR zaviesť a podporovať?

riť v oblasti osvetu a environmentálnej výchovy, aby sa vzťah obyvateľov k životnému prostrediu začal viditeľnejšie zlepšovať?

- Ministerstvo životného prostredia sa v rámci svojich možností snaží organizovať a podporovať aktivity, ktoré smerujú k budovaniu a posilňovaniu ekologického povedomia občanov. Robí tak najmä prostredníctvom svojej rezortnej organizácie - Slovenskej agentúry životného prostredia. Prehodnocovanie nazerania občanov na ochranu životného prostredia sa rezort snaží dosiahnuť aj motivačnými nástrojmi, ktoré zapracúva do novej legislatívy - napríklad aj do chystaného nového zákona o odpadoch. Ten by mal ľudí mo-

tivovať k uvažlivejšiemu nakladaniu s odpadmi a k ich recyklácii aj finančne.

Pred niekoľkými dňami sme do redakcie dostali stanovisko niekoľkých organizácií a odborníkov, v ktorom upozorňujú na to, že pripravovaná novela z dielne MŽP SR umožní určitým podnikateľským skupinám masívny vývoz vody zo SR. Keďže ich pripomienky smerujú k tomu, aby sa zabránilo znehodnoteniu jedinečných zásob podzemnej vody na Žitnom ostrove, budete sa nimi zaoberať?

- Stanovisko aktivistov, ktorí podali hromadnú pripomienku k návrhu novely vodného zákona, vôbec nevychádza z reality. Snaží sa umelo navodiť dojem, že štát plánuje s vodou obchodovať alebo takýto obchod podporiť. Je to úplný nezmysel a zavedenie verejnosti, skutočnosť je presne opačná. Návrh zákona totiž sleduje ochranu vodných zdrojov Slovenskej republiky a zavedenie prísnych pravidiel pre prípadný vývoz vody za hranice, ktorý bude schvaľovať vláda a teda bude pod drobnohľadom občanov. Ide o čisto preventívne ochranné

opatrenie, ktoré má chrániť národné nerastné bohatstvo v podobe zásob vody. Na rozporovom konaní k zákonu si aktivisti vypočuli stanovisko rezortu a nedokázali pomenovať alternatívu k súčasnému stavu. Je totiž faktom, že vývoz vody je možný už dnes a nemá žiadne konkrétne pravidlá. Vývoz vody ani jeho podporu štát neplánuje a nepodporuje, práve naopak. Vláda rozhodla, že voda je pre Slovensko strategická surovina, podobne ako je pre iné krajiny napríklad ropa a na túto tému rokovala aj pred rokom v Gabčíkove. Treba si položiť otázku, či verejnosť skutočne zastupuje ten, kto chce súčasný stav, bez prísnych pravidiel.

Zdena Rabayová

Svetový deň životného prostredia

Deň otvorených dverí na MŽP SR

Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky

„Ochrana prírody je veľmi dôležitý faktor pri vzdelávaní detí. Máme záujem, aby deti od najmenšieho veku dostávali informácie, ako treba prírodu chrániť, separovať odpad a podobne. Snažíme sa ich motivovať, aby sa zaujímali o životné prostredie a o jeho ochranu,“ povedal minister životného prostredia Peter Žiga počas Dňa otvorených dverí na MŽP SR. Toto tradičné podujatie sa uskutočnilo opäť pri príležitosti Svetového dňa životného prostredia (5. jún). Návštevníci si tu mohli vyskúšať nielen to, ako sa sedí v ministerskom kresle, ale aj prácu geológa – nazrieť mikroskopom do vnútra kameňa, vyskúšať, či u nás kamene plávajú, alebo roz-

biť rudu banským kladivkom a železkom. Svoju zručnosť si mohli vyskúšať pri výrobe šperkov z druhotných surovín. Dozvedeli sa viac o tom, ako sa predpovedá počasie a poodhalili sa im niektoré tajomstvá vody. V stánkoch ďalších organizácií MŽP SR sa záujemcovia mohli poradiť, ako získať dotáciu z Enviroföndu, a pre pedagógov boli pripravené informácie a rôzne propagačné materiály z oblasti environmentálnej výchovy. Súčasťou podujatia boli náučné dokumentárne filmy s tematikou životného prostredia. Dobrovoľníci z Bratislavského regionálneho ochrannárskeho združenia BROZ si pripravili zaujímavú prednášku o rieke Dunaj. Slovenským

jaskyniam či národným parkom sa venovali odborníci z rezortnej organizácie Ministerstva životného prostredia – Štátnej ochrany prírody SR. Na malých návštevníkov nečakali len vypreparované exponáty, ale aj živé zvieratá, s ktorými sa mohli pohrať. Okrem iných tam boli škrečky či korytnačka. Veľká časť návštevníkov využila aj možnosť odpotiť sa s pytlomom kráľovským, ktorý bol v starostlivých rukách pracovníkov ZOO Bojnice.

Mini Envirokino premietlo viacero filmov o zaujímavostiach a krásach našej prírody. Záver Dňa otvorených dverí patrili tomboly o zaujímavé ceny.

(do)

Slovenskí Mladí reportéri pre životné prostredie druhí najlepší na svete

Pri príležitosti Svetového dňa životného prostredia zverejnila Nadácia pre environmentálne vzdelávanie (FEE) so sídlom v Kodani mená ocenených mladých enviro-reportérov vo veku 11-21 rokov z 20 krajín sveta. Slovensko dosiahlo veľký úspech, keď sa celkovým počtom umiestnení dostalo hneď za prvú Kanadu.

Prácu hodnotila porota zložená zo zástupcov UNESCO, Európskej agentúry životného prostredia (EEA), Medzinárodného inštitútu pre priemysel environmentálnej ekonomiky (IIIEE), National Geographic, ďalej z Nadácie pre environmentálne vzdelávanie (FEE) a z Nadácie spoločnosti Wrigley (len súťaž LITTER LESS – Menej odpadu).

Do programu Mladí reportéri pre životné prostredie (Young Reporters for the Environment, YRE) je zapojených 27 krajín: Cyprus, Čierna Hora, Čína, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Izrael, Jordánsko, Kanada, Kazachstan, Lotyšsko, Macedónsko, Malta, Maroko, Nemecko, Nový Zéland, Nórsko, Portugalsko, Rumunsko, Severné Írsko, Slovensko, Slovinsko, Škótsko, Turecko, USA a Wales.

Súťaž Mladých reportérov pre životné prostredie je určená študentom, ktorí podávajú správy o environmentálnom probléme v oblasti svojho bydliska formou článku, fotografie alebo videa. Súťažiteľ môžu ako jednotlivci alebo tímy. Víťazné práce z národnej úrovne postupujú do medzinárodného kola. Z celkového počtu 120 príspevkov bolo v medzinárodnom kole súťaže 22 ocenených v hlavnej súťaži (YRE International Competition) a 25 v súťaži zameranej na tému minimalizácie odpadu (Litter Less Campaign Competition).

Najúspešnejší zo Slovenska boli Adriána Henčeková (14 rokov, ZŠ Ing. O Kožucha

v Spišskej Novej Vsi), ktorá získala dve ocenenia s fotografiou Hlučné ucho (<http://www.yre-litterless.org/svk/photo-galleries/post-39>) rovnako ako Greenland team - Daniel Kozák, Marek Mihok, Ján Šudák (Gymnázium sv. Tomáša Akvinského, Košice) za článok Projekt Greenland - Naša ruka k dielu (<http://www.yre-litterless.org/svk/articles/post-102>).

Ceny víťazom národného kola odovzdali 30. 5. 2013 v priestoroch Syndikátu slovenských novinárov Tamara Valková, zastupujúca predsedníčka SSN a prof. Mikuláš Huba, poslanec NR SR a predseda Výboru NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie

V úvodnom vystúpení M. Huba okrem iného povedal: „Ocenenia i ceny, ktoré si o chvíľu prevezmete, určite potešia, ale ešte väčším ocenením pre Vás a väčšou hodnotou pre nás všetkých sú tie prípady, keď ste svojou reportérskou prácou, svojím upo-

zornením na konkrétny problém vyprovokovali jeho riešenie, čiže skutočné zlepšenie kvality prostredia okolo nás. Význam vašej práce je väčší, ako si možno myslíte. A u nás na Slovensku zvlášť. Veď neraz suplujete aj prácu profesionálov, keďže téme životného prostredia, ako svojej hlavnej téme, sa na Slovensku venuje len zopár novinárov a novinárov. Paradoxne, dokonca oveľa menej ako pred rokom 1989, keď u nás jestvoval Klub ekologických novinárov. Bolo v ňom združených vari 25 členov. Okrem toho, že pomáhali odhaľovať a riešiť jednotlivé environmentálne problémy, taktiež významne prispeli k tomu, že ochranári - teda dobrovoľní ochrancovia prírody, pamiatok a životného prostredia - patrili počas Nežnej revolúcie i v prvých mesiacoch po nej k najuznávanejším spoločenským silám na Slovensku.”

(do)

Všetky ocenené práce sú uverejnené na medzinárodných stránkach programu Mladí reportéri pre životné prostredie (Young Reporters for the Environment, www.youngreporters.org a Litter Less, www.yre-litterless.org). Viac informácií o medzinárodnej súťaži poskytne medzinárodná programová riaditeľka programu Sarah Pickering (telefonický kontakt +45 33 79 04 08).

Ďalšie informácie o programe nájdete na FB stránke “Young Reporters for the Environment” a tiež na stránke You Tube pod hlavičkou “YRE International”.

Slovensko v FEE zastupuje ŠPIRÁLA, sieť environmentálne-výchovných organizácií, www.spirala.sk. Okrem Mladých reportérov pre životné prostredie beží z FEE programov na Slovensku ešte program Zelená škola (Eco-Schools), www.zelenaskola.sk, koordinovaný o.z. Živica.

Program Mladí reportéri koordinuje Centrum environmentálnych aktivít Trenčín, www.cea.sk. Viac informácií o programe a súťaži Mladých reportérov nájdete na webovej stránke www.mladireporteri.sk, alebo nás môžete kontaktovať na mladireporteri@mladireporteri.sk, alebo telefonicky 0905 469 707 (Richard Medaľ, koordinátor programu).

Fondy EÚ významnou pomocou pri realizácii protipovodňových opatrení

SVP, š.p. identifikoval vyše 559 oblastí s významným povodňovým rizikom

Tohtoročné povodne potvrdili prínos zrealizovaných protipovodňových opatrení. Podrobnejšie o nich, ako i ďalších úlohách, ktoré zabezpečuje Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. (SVP) hovoríme v nasledujúcom rozhovore s generálnym riaditeľom SVP - Ing. Mariánom Supekom.

Hoci realizácia protipovodňových opatrení patrí k prioritám nielen terajšej, ale aj minulých vládnych garnitúr, protipovodňová ochrana si už roky vyžaduje oveľa viac prostriedkov, ako je k dispozícii. S akou sumou od štátu pôvodne uvažoval Program protipovodňovej ochrany SR do roku 2010?

- Program protipovodňovej ochrany SR do roku 2010 (PPO), ktorý schválila vláda SR v januári 2000 uvažoval s celkovými nákladmi 589 729 802 eur. Z toho pripadlo na SVP, š.p. 484 498 439 eur. Uvedený program bol vládou v roku 2003 revidovaný. Stanovené boli priority ochrany pred povodňami zamerané na ochranu území s najväčšou koncentráciou obyvateľstva a území s významným hospodárskym potenciálom (ochrana Bratislavy, Banskej Bystrice, Prešova). Zaktualizovaná bola aj potreba finančných prostriedkov na sumu 689 311 591 eur. Najväčší podiel nákladov na realizáciu protipovodňových opatrení pripadal na SVP, š.p. a to v sume 611 266 614 eur.

Treba dodať, že program nebol považovaný za uzavretý balík opatrení, ale ako rámcové určenie cieľov, ktorých obsah sa počas riešenia mohol konkretizovať. Predpokladal aktualizáciu a mobilizáciu všetkých spoločenských síl na realizáciu navrhnutého programu. Prostriedky na realizáciu navrhovaných opatrení podľa prílohy uznesenia sa mali uplatňovať v rozpočtoch na jednotlivé roky. Napriek tomu, že zdroje na ich realizáciu boli uplatňované, prostriedky neboli v potrebnom objeme vyčlenené. V priebežných hodnoteniach plnenia PPO bolo konštatované, že program nebol zdrojovo zabezpečený a pri existujúcom stave a predpokladanom vývoji zdrojov financovania neboli vytvorené predpoklady jeho čiastkových plnení, ani jeho plnenia ako celku.

Koľko peňazí získal SVP zo štátneho rozpočtu a približne na koľko percent sa podarilo opatrenia navrhnuté v PPO zrealizovať?

Ing. Marián Supek

- Uvedený program bol ku koncu roka 2010 plnený približne len na 30 %, pričom väčšina finančných prostriedkov použitých na jeho realizáciu pochádzala z iných zdrojov ako je štátny rozpočet SR. Ku koncu roka 2012 bolo toto plnenie 33,4 % a celkový deficit voči potrebe zabezpečenia protipovodňovej ochrany na vodných tokoch, vodných stavbách a v povodiach v správe SVP, š.p. voči PPO predstavoval 407,088 mil. eur z celkovej sumy 611,267 mil. eur, ktorá mala byť v zmysle uznesenia vlády z roku 2003 na tieto činnosti SVP poskytnutá.

Ktoré významnejšie projekty sa podporili z fondov EÚ, aké investičné náklady si vyžiadali?

- Slovenský vodohospodársky podnik čerpal na plnenie PPO aj finančné prostriedky z fondov EÚ, pričom výdavky na realizáciu jednotlivých projektov boli spolufinancované zo štátneho rozpočtu a vlastných zdrojov SVP. Z fondov ISPA bol v rokoch 2004 – 2006 zrealizovaný projekt „Odborná pomoc na prípravu prioritných protipovodňových opatrení v SR“ (Prioritné preventívne protipovodňové opatrenia v Slovenskej republike, intravilány miest Bratislava, Banská Bystrica, Prešov). Náklady na jeho realizáciu boli 1 012 000 eur, z toho bol príspevok z fondu ISPA 759 000 eur. Z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF)

v programovom období 2004 – 2006, SVP zrealizoval 22 projektov s celkovými nákladmi 8 830 969,29 eur.

A pomoc z Kohézneho fondu?

- Z Kohézneho fondu v rámci programového obdobia 2004 – 2006 realizoval SVP v období od 13.12.2005 do 31.12.2010 projekt „Bratislava – protipovodňová ochrana“, ktorého celkové náklady predstavovali 32 576 839,75 eur. V programovom období 2007 – 2013 Slovenský vodohospodársky podnik zrealizoval z Kohézneho fondu - z OPŽP - prioritná os č. 2 Ochrana pred povodňami v rámci I. výzvy deväť projektov preventívnych protipovodňových opatrení s oprávnenými nákladmi 10 713 117,91 eur. V rámci II. výzvy bolo zazmluvnených 8 projektov, z ktorých 5 je už ukončených. V rámci III. výzvy bolo zazmluvnených 10 projektov s celkovými oprávnenými nákladmi 12 257 552,67 eur, ktoré sú toho času v realizácii, resp. v procese verejného obstarávania. No a v rámci IV. výzvy je zazmluvnených ďalších 9 projektov s celkovými oprávnenými nákladmi 20 600 237 eur.

Aké projekty protipovodňovej ochrany sa v súčasnosti realizujú a čo bude ich prínosom?

- Okrem už spomenutých projektov financovaných z fondov EÚ v súčasnosti v oblasti protipovodňovej ochrany SVP realizuje z vlastných zdrojov napr. ďalšiu etapu úpravy hrádze Maliny, úpravu toku Biela voda, úpravu Pastierskeho potoka v llave a pod. Ide o preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami, ktoré majú za úlohu eliminovať nežiaduce účinky povodní. Konkrétne sú to opatrenia ako výstavba, údržba, oprava a rekonštrukcia vodných stavieb a poldrov, ale aj rekonštrukcie ochranných hrádzi alebo protipovodňových línii pozdĺž vodných tokov, opatrenia, ktoré zabezpečujú prietokovú kapacitu koryta vodného toku, čiže odstraňovanie nánosov z koryta vodného toku a porastov na brehu vodného toku, atď.

S akou sumou a s akými najvýznamnejšími investíciami na budovanie protipovodňových opatrení uvažuje nový Program protipovodňových opatrení do roku 2015?

- Program protipovodňových opatrení do roku 2015 zahŕňa vyše 110 projektov

na realizáciu protipovodňových opatrení. Objem prostriedkov potrebných na ich realizáciu predstavuje sumu vyše 307 miliónov eur. Z investične najnáročnejších projektov spomeniem protipovodňové opatrenia v intraviláne mesta Moldava nad Bodvou, ochrana intravilánu mesta Banská Bystrica, zvýšenie bezpečnosti územia proti spätnému vzdutiu Malého Dunaja a Klátovského ramena z Váhu pri Kolárove atď.

Spolupracuje SVP pri tvorbe projektov a ich realizácii aj s inými subjektmi (vodárenské spoločnosti, obce...), ak žiadajú o podporu na protipovodňové opatrenia z fondov EÚ najmä v rámci OPŽP?

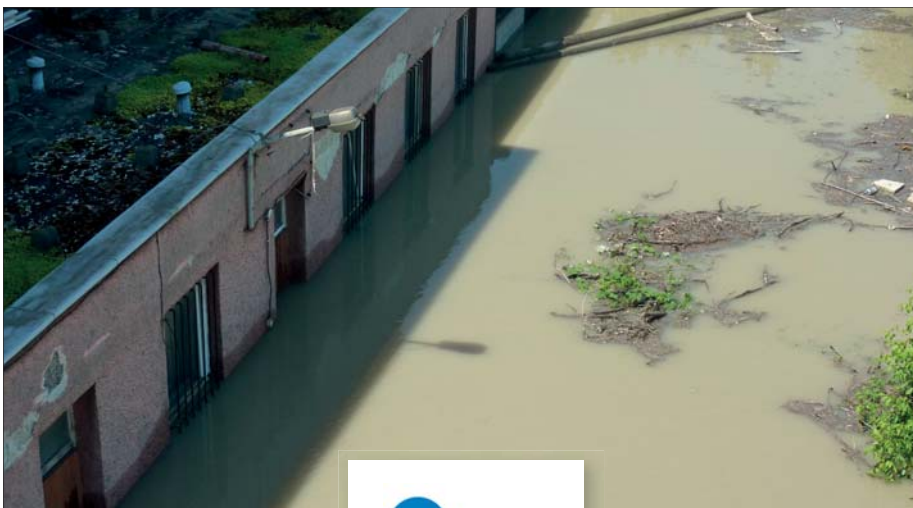
- OPŽP a Environmentálny fond ako aj ďalšie finančné nástroje umožňujú obciam uchádzať sa o finančné prostriedky na realizáciu projektov protipovodňovej ochrany z prostriedkov fondov Európskej únie a štátneho rozpočtu. K dnešnému dňu podnik uzavrel 235 zmlúv o prenechaní vodného toku do dočasného užívania obci na základe §51 ods. 2 písm. a) Zákona o vodách. SVP, š.p. tak koná, aby umožnil obciam čerpanie finančných prostriedkov na ich protipovodňovú ochranu v rámci dostupných finančných nástrojov.

Akým spôsobom sa vlastne určujú priority, resp. kto rozhoduje o tom, kde je treba realizovať protipovodňové opatrenia?

- Realizácia opatrení Programu protipovodňovej ochrany (PPO) vychádza a vychádza v podmienkach SVP, š.p. z množstva študijných materiálov a technicko-ekonomických posúdení, ktorých poradie naliehavosti je určené s akcentom na prioritné riešenie ochrany intravilánov miest a obcí s najväčšou koncentráciou obyvateľstva a najväčším ekonomickým potenciálom priľahlého územia. Pritom jednotlivé opatrenia vychádzajú najmä zo zaznamenaných povodní a hodnotenia povodňového rizika s cieľom eliminovať jeho výskyt a hrozbu v budúcnosti. K tomu bol v podmienkach SVP v súlade s opatreniami PPO vymedzenými pre oblasť vodného hospodárstva spracovaný interný menovitý zoznam preventívnych protipovodňových opatrení podľa čiastkových povodí SR, ktorý je každoročne aktualizovaný.

O čo sa teda opierať, z čoho vychádzať?

- Už v rokoch 1999 – 2002 riešil podnik úlohu Prieskum o tokoch v intravilánoch miest a obcí SR z hľadiska protipovodňovej ochrany. Cieľom riešenia úlohy bolo podľa celoštátne uplatnenej jednotnej metodiky kvantifikovanie dosahu povodní na obyvateľstvo a na majetok v intravilánoch jednotlivých miest a obcí. Celkovo bolo hodnotených 2 055 obcí a v rámci nich 4 258 úsekov vodných tokov. Jedným z výstupov predmetného hodnotenia je aj stanovenie

poradia hodnotených území zodpovedajúceho dosahom povodní na obyvateľstvo a majetok.

Treba tiež dodať, že problematiku povodní rieši aj smernica EÚ o hodnotení a manažmente povodňového rizika. Tá stanovila povinnosť členských štátov vypracovať do roku 2011 predbežné hodnotenie povodňového rizika, čo predstavuje určenie geografických oblastí s existujúcim alebo potenciálne významným povodňovým rizikom. SR obsah smernice implementovala do zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami a do ďalších právnych noriem. Súčasťou obsahu smernice je napríklad aj povinnosť v stanovených časových intervaloch vypracovávať mapy povodňového rizika, mapy povod-

ňového ohrozenia, ktoré zobrazia rozsah záplav územia povodňami.

A koľko rizikových oblastí má Slovensko?

- Na území SR bolo v roku 2011 identifikovaných spolu 559 oblastí (1 286,445 km vodných tokov) s výskytom významného povodňového rizika, z toho 378 geografických oblastí, v ktorých existuje potenciálne významné povodňové riziko a 181 geografických oblastí, v ktorých možno predpokladať, že je pravdepodobný výskyt významného povodňového rizika. Zoznam geografických oblastí s výskytom významného povodňového rizika bol zverejnený aj na internetovej stránke MŽP SR.

Zdena Rabayová

Slovenský vodohospodársky podnik (SVP), š.p. je správcom vodných tokov a povodí na Slovensku. SVP je zaradený medzi strategicky dôležité štátne podniky s upraveným spôsobom hospodárenia, pretože má v správe i majetok, ktorý je podľa Ústavy SR, čl. 4 vo výhradnom vlastníctve štátu. SVP zabezpečuje starostlivosť o vodné toky, stará sa o kvantitu a kvalitu povrchových a podzemných vôd. Časť činností SVP má charakter výkonov vo verejnom záujme – je to predovšetkým protipovodňová ochrana a vytváranie plavebných podmienok. SVP má celoštátnu pôsobnosť so štyrmi odštepými závodmi, zriadenými na báze prirodzených povodí. Spravuje vodné toky s dĺžkou 38 211 km, 287 vodných nádrží, 3135 km ochranných hrádzí a kanálovú sieť s dĺžkou 1605 km. Celková plocha povodí je 49 015 km².

Vyhlásili súťaž o Národnú podnikateľskú cenu za životné prostredie v SR 2013

ASPEK
ASOCIÁCIA PRIEMYSELNEJ EKOLÓGIE NA SLOVENSKU

ASPEK – Asociácia priemyselnej ekológie na Slovensku pri príležitosti Svetového dňa biodiverzity (22. 5. 2013) vyhlásila už po štvrtý krát súťaž o Národnú podnikateľskú cenu za životné prostredie v SR, ktorú organizuje v spolupráci s MŽP SR. Záštitu nad súťažou prevzal minister životného prostredia Peter Žiga. Súťaž o Národnú podnikateľskú cenu za životné prostredie je národným kolom významnej európskej súťaže European Business Awards for the Environment (EBAE), vyhlasovanej Európskou komisiou.

V Európskej únii prebieha už od roku 1987 súťaž o Európsku podnikateľskú cenu za životné prostredie (European Business Awards for the Environment - EBAE). Je príležitosťou pre celospoločenské uznanie tých podnikateľských subjektov, ktoré v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja svojimi politikami, praktikami a procesmi prispievajú k ekonomickému a sociálnemu rozvoju za súčasného znižovania negatív-

ných vplyvov na životné prostredie. Súťaž pre Európsku komisiu organizuje každé dva roky Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie (DG Environment). Podmienkou zapojenia subjektov z jednotlivých členských štátov do tejto súťaže je získanie popredného umiestnenia v národnej súťaži.

Z iniciatívy ASPEK – Asociácie priemyselnej ekológie na Slovensku sa po prvýkrát v roku 2007 uskutočnila súťaž o Národnú podnikateľskú cenu za životné prostredie v SR. Národná súťaž umožnila slovenským subjektom zapojiť sa do medzinárodnej súťaže EBAE a ich pozitívnu propagáciu v európskom priestore.

Cieľom súťaže je podpora aktivít podnikateľských subjektov, ktoré si uvedomujú svoju zodpovednosť voči súčasným, ale aj budúcim generáciám a svojimi činmi výrazne prispievajú k znižovaniu negatívnych vplyvov na životné prostredie. Súťaž má podporiť záujem o aktivity, zamerané na udržateľný rozvoj a propagáciu subjek-

tov, ktorých správanie predstavuje výrazný progres a prínos pre hospodársky a spoločenský rozvoj bez ujmy na životnom prostredí a prírodných zdrojoch.

Administrátorom súťaže je ASPEK, ktorý zároveň zabezpečuje funkciu národného koordinátora vo vzťahu k európskej súťaži. Národná súťaž má rovnaké kategórie a kritériá ako súťaž o európske podnikateľské ceny za životné prostredie. Účastníci národnej súťaže, umiestnení na popredných miestach, budú mať možnosť uchádzať sa o postup do európskej súťaže.

(do)

Administrátor súťaže - ASPEK

Mlynské Nivy 48
821 09 Bratislava
Tel: (02) 5341 1420
Fax: (02) 5823 9376
E-mail: mail@aspek.sk

SPÔSOBUJÚ VÁM SCHODY PROBLÉMY?

Stannah ponúka stoličkové výťahy na všetky typy schodísk.

**Pre ŤZP občanov
je možnosť získať
na stoličkový výťah
štátny peňažný
príspevok!**

Zavolajte na naše bezplatné telefónne číslo

0800 162 162

www.stannah.sk

Stannah

Sme priami výrobcovia a špecialisti na najvyhľadávanejšie
stoličkové výťahy na svete!

Obsah legislatívneho zámeru nového zákona o odpadoch odštartoval novú vlnu diskusií, ktoré budú zrejme silnieť

Už v minulom čísle tohto časopisu sme informovali o tom, že MŽP SR predložilo do pripomienkového konania legislatívny zámer zákona o odpadoch. Jeho obsah schválila v júli aj Vláda SR. Priniesli sme tiež vysvetlenie, prečo sa vedenie MŽP SR rozhodlo spracovať najskôr zámer zákona a tiež sme priblížili jeho základné ciele. K obsahu legislatívneho zámeru sa vyjadrili viaceré organizácie, ktoré sa problematikou zaoberajú, alebo priamo pôsobia v oblasti odpadového hospodárstva a ochrany životného prostredia. A tak prinášame ich stanoviská, ktoré nám zaslali do redakcie, alebo ktoré poskytli médiám na tlačových besedách. Vzhľadom na skutočnosť, že v nasledujúcich týždňoch sa rozbehnú práce už na príprave paragrafového znenia zákona, dá sa predpokladať, že diskusie na rôznych fórach využijú odborníci a najmä jednotlivé záujmové skupiny na presadenie svojich pripomienok.

ENVI-PAK vníma pozitívne návrh legislatívneho zámeru zákona o odpadoch

Vzhľadom na rôznorodosť a náročnosť odpadovej problematiky vnímame pozitívne zmeny, ktoré návrh Legislatívneho zámeru zákona o odpadoch, predložený dňa 10. 5. 2013 MŽP SR do medzirezortného pripomienkového konania, prináša. Za najdôležitejšiu zmenu považujeme zavedenie princípu rozšírenej zodpovednosti výrobcov a dovozcov, pretože je to štandardné európske riešenie podpory triedeného zberu. Ministerstvom navrhovaný systém je plne v súlade s legislatívou Európskej únie a prakticky funguje už v mnohých krajinách.

Pozitívne vnímame zrušenie Recyklačného fondu ako odklon od doteraz presadzovaného centralizovaného riešenia. Úloha Recyklačného fondu v odpadovom hospodárstve je v súčasnosti už prekonaná, pričom je potrebné, aby výrobcovia mohli prevziať aktívne povinnosti, ktoré na nich kladú európske smernice. Prax a skúsenosti ukázali, že jedna centralizovaná organizácia nedokáže efektívne riešiť problémy v širokom spektre oblastí, ktoré odpadové hospodárstvo pokrýva.

Návrh riešenia financovania triedeného zberu v obciach prostredníctvom rozšírenej zodpovednosti výrobcov považujeme za veľmi pozitívny krok, ktorý vyrieši prepojenie efektívneho triedenia komunálneho odpadu a potreby znášania týchto nákladov výrobcami a dovozcami.

Legislatívny zámer návrhu zákona o odpadoch vypracovaný MŽP SR vnímame ako proeurópsky a prereformne orientovaný.

Oprávnená organizácia ENVI-PAK spolupracuje s viac ako 1600 slovenskými obcami a vyplácané príspevky im jednoznačne už

dnes pomáhajú prevádzkovať triedený zber na ich územiach.

Spoločnosť ENVI-PAK, a.s. sa zúčastnila na medzirezortnom pripomienkovom konaní a predložila prostredníctvom portálu právnych predpisov 12 pripomienok,

ktorými upozornila na niektoré oblasti legislatívneho zámeru zákona, ktoré by bolo potrebné došpecifikovať, alebo spresniť. ENVI-PAK, a.s. je kedykoľvek pripravená diskutovať s tímom odborníkov ministerstva o odpadovej problematike.

Nový zákon o odpadoch bude krokom vpred pre životné prostredie na Slovensku

Samospráva, tretí sektor i výrobcovia a dovozcovia výrobkov, ktoré sú na trh uvádzané v obaloch, vnímajú pozitívne víziu legislatívnej úpravy odpadovej oblasti, predstavenú ministrom ŽP - P. Žigom. Smerovanie, naznačené v legislatívnom zámere zákona o odpadoch, zodpovedá praxi a trendom z vyspelých krajín Európskej únie. Zákon o odpadoch pripravený podľa predloženej filozofie bude pozitívnym impulzom pre celú oblasť životného prostredia.

SLICPEN, SZZV:

Výrobcovia a dovozcovia výrobkov, ktorí sú uvádzaní na Slovenský trh v obaloch, pozitívne vnímajú predložený materiál. Predovšetkým je potrebné vyzdvihnúť smerovanie k plnému zavedeniu princípu rozšírenej zodpovednosti výrobcov a dovozcov, ako i prísnejšiu reguláciu oprávnených organizácií a kolektívnych systémov formou ich autorizácie.

Únia miest Slovenska:

Samospráva víta, že výrobcovia a dovozcovia sú pripravení v rámci princípu rozšírenej zodpovednosti (výrobcov a dovozcov) podporovať triedený zber odpadov v mestách a obciach v celkovom rozsahu vytriedených množstiev odpadov a na celom území Slovenska, tak aby boli rešpektované doterajšie právne vzťahy nastavené v odpadovom hospodárstve.

CEPTA:

OZ CEPTA súhlasí s potrebou nového

odpadového zákona. Súčasný systém nakladania s komunálnym odpadom vrátane legislatívy a ekonomiky nie je dlhodobou udržateľný, je nespravodlivý, neefektívny a v praxi nevedie k napĺňaniu priorít odpadového hospodárstva v EÚ – prevencia vzniku odpadov, opätovné používanie, recyklácia a až následné iné formy zhod-

nocovania. Preto podporíme taký návrh nového zákona, ktorý bude napĺňať tieto priority aj v praxi. Štandardné podmienky pre subjekty pôsobiace v odpadovom hospodárstve budú mať pozitívny vplyv na ich fungovanie, a tým i na celú ekonomiku.

(do)

SLICPEN – Slovenské priemyselné združenie pre obaly a životné prostredie je neziskové združenie právnických osôb, ktoré bolo založené v roku 1994. Jeho cieľom je spolupráca členov vo vzťahu k priemyselným, profesijným, spoločenským organizáciám, ako aj k orgánom štátnej správy, samosprávy a spotrebiteľskej verejnosti, smerujúca k riešeniu problémov ekologicky udržateľného rozvoja v oblasti obalového hospodárstva.

SZZV – Slovenské združenie pre značkové výrobky je záujmové združenie právnických osôb, ktoré vzniklo dňa 19.04.1996. Cieľom združenia je ochrana a podpora spoločných záujmov výrobcov značkového tovaru, ktoré majú vplyv na výrobu, distribúciu a uvádzanie na trh.

ÚMS – Únia miest Slovenska je dobrovoľné záujmové združenie miest Slovenskej republiky, založené 29. 4. 1994

z iniciatívy Klubu primátorov miest SR. Členskú základňu tvoria najmä veľké a stredné mestá s počtom takmer 2 milióny obyvateľov. ÚMS zastupuje svojich členov voči tretím osobám a povzbudzuje partnerské vzťahy verejného, súkromného a tretieho sektora. Hlavnou úlohou je presadzovať politickú, hospodársku a finančnú nezávislosť miestnej samosprávy a úlohu miest ako centier regiónov v procese decentralizácie a modernizácie verejnej správy. Podporuje a koordinuje vzájomnú spoluprácu miest doma i v zahraničí s akcentom na obnovu a ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva na princípe trvalo udržateľného rozvoja.

CEPTA – Centrum pre trvalo udržateľné alternatívy, občianske združenie je mimovládna organizácia, ktorá bola založená v roku 2005. Zameriava sa na hľadanie a presadzovanie trvalo udržateľných riešení problémov aj v oblasti odpadového hospodárstva.

Výrobcovia bielej techniky podporujú legislatívny zámer nového zákona o odpadoch

Zlepší životné prostredie, zníži náklady recyklácie a ceny spotrebičov

Podľa výrobcov bielej techniky združených v ENVIDOM-e a v združení európskych výrobcov domácich spotrebičov CECED Slovakia legislatívny zámer návrhu zákona o odpadoch obsahuje v oblasti elektroodpadu mnoho pozitívnych zmien oproti súčasnej legislatíve. Z vyjadrení predstaviteľov oboch organizácií vyplynulo, že má šancu zlepšiť životné prostredie a zefektívniť proces zberu a recyklácie elektroodpadu, čo sa môže pozitívne prejavovať v nižších cenách spotrebičov.

Nový návrh zákona smeruje k harmonizácii právnych predpisov SR s právnymi požiadavkami EÚ. Tým vytvára predpoklady na spravodlivú súťaž medzi všetkými subjektmi na jednotnom európskom trhu, vrátane subjektov nakladajúcich s odpadmi. To v koneč-

nom dôsledku bude prínosom pre všetkých obyvateľov SR nielen v podobe predchádzania sankciám zo strany EÚ, ale najmä v podobe účinnejšej ochrany životného prostredia, a tiež v podobe ochrany tuzemských výrobcov a dovozov, čo povedie k držaniu, prípadne k ďalšej tvorbe nových pracovných miest.

Celý systém zabezpečenia povinnosti výrobcov a dovozovcov by mal byť podľa MŽP SR zabezpečovaný uplatňovaním princípu rozšírenej zodpovednosti výrobcov a dovozovcov, tak ako je to obvyklé v iných členských štátoch EÚ. Zástupcovia ENVIDOM a CECED zdôraznili, že MŽP SR vypracovaním zámeru zákona jasne deklaruje svoj záujem riešiť skutočné problémy ochrany životného prostredia v oblasti odpadového hospodárstva. „Oceňujeme, že nový zákon

o odpadoch by mal jasnejšie a transparentnejšie stanoviť pravidlá vzniku a fungovania kolektívnych organizácií, o čo sa dlhodobo snažíme,“ povedal Peter Valent, generálny riaditeľ ENVIDOM, združenia, ktoré pre výrobcov zabezpečuje zber a recykláciu elektroodpadu. „Autorizácia kolektívnych organizácií, ktorú nový zákon plánuje zaviesť, podľa nás sprehľadní ich činnosť, a tým plnenie si svojich povinností jednotlivými výrobcami. Očakávame, že spravodlivo stanovia ciele zberu a recyklácie pre všetkých výrobcov a dovozovcov elektrozariadení bez ohľadu na to, či si svoje povinnosti plnia kolektívne alebo individuálne, vrátane výrobcov, ktorí predávajú elektrospotrebiče na území SR z iných členských štátov prostredníctvom internetu,“ dodal P. Valent.

Okrem posilnenia dohľadu orgánov štátnej správy, implementácii hierarchie odpadového hospodárstva, záujmu vytvoriť elektronický informačný systém, zástupcovia oboch organizácií pozitívne vnímajú aj snahu o obmedzenie výkupu kovov od fyzických osôb – nepodnikateľov. „Už dlhodobo poukazujeme na problém neodbornej manipulácie s elektroodpadom, a najmä na to, že s ním nakladajú rôzne subjekty bez nášho povolenia a súhlasu. Pritom sme za jeho zber a recykláciu ako výrobcovia jediné zodpovedné subjekty,“ vysvetlil Peter Fabuš, obchodný riaditeľ Whirlpool Slovakia, s.r.o. Podľa výrobcov tento jav zvyšuje náklady na ich zber a logistiku a najmä spôsobuje výrazné poškodzovanie životného prostredia. Vďaka súčasným nedostatkom v legislatíve a nedostatku kompetencií orgánov štátnej správy miznú spotrebiče zo zberných miest ako aj počas mobilných zberov, ktoré výrobcovia prostredníctvom ENVIDOM organizujú v spolupráci s obcami, zberovými spoločnosťami, ako aj spracovateľmi. V súčasnosti nemajú možnosť tomuto javu zabrániť. „Ukradnuté staré spotrebiče ľudia najskôr rozoberú na súčiastky s vysokým množstvom kovov, ktoré potom predajú vo výkupniach surovín. Nehodnotné torzo starého spotrebiča následne niekde len tak pohodlia. Jeho ekologická recyklácia už nie je možná, do životného prostredia sa dostávajú škodlivé látky a vznikajú rozsiahle čierne skládky. Práve preto sa snažíme v legislatíve presadiť, aby výkupne surovín odoberali staré spotrebiče s obsahom nebezpečných látok len v kompletnom stave, riadne ich zaevidovali a následne odovzdali výrobcovi, aby sa mohli riadne postarať o ich recykláciu.

„Nespochybnujeme však aj pozitívne prínosy výkupcov – napr. nahrádzajú chýbajúce zberné dvory a zvyčajne sú v mestách či obciach výhodne lokalizované. Mnohí z tých, ktorí si svoju činnosť vykonávajú seriózne, sú našimi zmluvnými partnermi. Práve preto sa v súčasnosti snažíme spoločne s nimi hľadať najoptimálnejšie riešenia, akceptovateľné pre všetky strany bez negatívnych dopadov na serióznych výkupcov,“ doplnil Dušan Podmajerský, riaditeľ pobočky Beko Slovakia, s.r.o.

Envirorezortu zároveň výrobcovia ponúkajú pri tvorbe samotného zákona svoje skúsenosti, skúsenosti iných štátov nielen EÚ, ako aj skúsenosti z realizácie zákona v praxi. Podľa nich je pri samotnej tvorbe zákona nutné vhodne vyprecizovať najmä povinnosti pre výrobcov a dovozcov, ktorí predávajú Slovákovi spotrebiče prostredníctvom internetových obchodov so sídlom mimo SR. Práve títo tzv. free riders sa vďaka súčasným nedostatkom legislatívy vyhýbajú povinnosti financovať zber a recykláciu prostredníctvom recyklačných poplatkov. To diskriminuje slovenských výrobcov a dovozcov, ktorí musia platiť náklady spojené so zberom a recykláciou elektroodpadu aj z výrobkov, za ktoré internetové obchody,

alebo zahraniční predajcovia neodviedli recyklačné poplatky na území SR.

Vzhľadom na zvyšujúce sa ciele zberu elektrospotrebičov ENVIDOM a CECED odporúčajú, aby sa zjednodušil systém nakladania s elektroodpadom a vydávanie povolení pre pôvodcov alebo držiteľov odpadu, napr. obce či predajne, pre ktoré nie je nakladanie s elektroodpadom súčasťou ich podnikateľskej činnosti a odovzdávajú elektroodpad priamo výrobcovi.

Výrobcovia tiež upozorňujú na potrebu citlivého ošetrovania problematiky vývozu ako aj dovozu elektroodpadu v novom zákone o odpadoch. Je nevyhnutné, aby sa pohyb elektroodpadu alebo „starých elektrospotrebičov“ medzi krajinami realizoval v súlade s platnými požiadavkami EÚ, jednotlivými členskými štátmi, s rešpektovaním zodpovednosti výrobcov. „Odkedy je vývoz elektroodpadu legislatívne po-

volený, slovenskí spracovatelia sa snažia konkurovať cenami aj technológiami spracovateľom v iných štátoch, čo bolo našim cieľom dosiahnuť. Pre nás je preto naďalej výhodné spracovávať na Slovensku, čím zároveň podporujeme slovenské subjekty a zamestnanosť u nich,“ vysvetlil P. Valent. V tejto oblasti bude nevyhnutné zosúladiť zákon o odpadoch s jestvujúcimi technickými normami EÚ týkajúcimi sa zberu, logistiky a recyklácie starých domácich elektrospotrebičov, ako napr. normu STN 50574. Tá stanovuje rovnaké transparentné a spravodlivé podmienky pre všetky európske subjekty bez ohľadu na výkon a miesto činnosti.

Uvedený legislatívny zámer zákona o odpadoch vnímajú výrobcovia v oblasti elektrických a elektronických zariadení ako dokument, ktorý výrazne pozitívnym spôsobom posunie SR medzi vyspelé a uvedomelé krajiny EÚ.

(do)

ENVIDOM – Združenie výrobcov elektrospotrebičov pre recykláciu zabezpečuje a financuje zber a recykláciu elektroodpadu, najmä zo skupiny bielej techniky na území celého Slovenska. Spolupracuje pritom so samosprávami, zbernými dvormi, zberovými a prepravnými spoločnosťami, predajňami a spracovateľmi. Kolektívna organizácia ENVIDOM pracuje na neziskovej báze. Združuje výrobcov mnohých národných a nadnárodných značiek, ktorí v súčasnosti tvoria približne 80 % trhu veľkých domácich spotrebičov a približne polovicu trhu malých domácich spotrebičov.

CECED Slovakia je združenie európskych výrobcov domácich spotrebičov, ktoré koordinuje európskych výrobcov pri zapájaní sa do medzinárodných európskych a národných normalizačných a certifikačných procesov a orgánov pôsobiach v technických oblastiach. Svojich členov zastupuje pri rokovaniach s orgánmi vlády, štátnej správy a samosprávami. Podporuje študijné a iné výskumné aktivity zamerané na informovanie odvetvia a formuláciu spoločných stratégií.

AZZZ má k legislatívnemu zámeru zákona o odpadoch viacero výhrad

Vo forme obligatórnych príspevkov vyplatil
Recyklačný fond obciam takmer 20 miliónov eur

Téma legislatívneho zámeru zákona o odpadoch rezonovala aj na tlačovej besede Recyklačného fondu, ktorá sa uskutočnila začiatkom júla. Oto Nevický, generálny sekretár Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení (AZZZ) v úvode stretnutia s novínarmi zhrnul viacero pripomienok k zámeru novej legislatívnej normy. Z jeho vystúpenia vyplynulo, že v rámci pripomienkovania tohto materiálu prišlo k nemu celkovo vyše 360 pripomienok, z toho viac ako polovica bolo zásadných. Niektoré sa nepodarilo odstrániť. A tak Vláda SR legislatívny zámer zákona schválila aj s rozpormi – aj zo strany AZZZ. Z vyjadrenia O. Nevického vyplynulo, že k zámeru zákona mala AZZZ viacero výhrad. Týkali sa o.i. Recyklačného fondu.

AZZZ je za jeho reštrukturalizáciu, poprípade transformáciu na zúčtovacie centrum, ale nie za zrušenie. Ak sa aj novým zákonom Recyklačný fond zruší, zástupca AZZZ zdôraznil, že zámer nerieši prechodné obdobie jeho zániku, záväzky prijímateľov dotácií, ich záložné práva... Podľa vyjadrenia O. Nevického pripomienky mali aj ku kolektívnym systémom a oprávneným organizáciám. Jednak nesúhlasia s tým, aby si kolektívne systémy a oprávnené organizácie mohli zakladať len výrobcovia a dovozcovia a nie zberovky, či recyklátori. Doposiaľ nie je úplne vyjasnená ani otázka, kto bude zodpovedný za tzv. zanechaný odpad, čiže odpad na starých ako i novovznikajúcich divokých skládkach? Tretia skupina výhrad

AZZZ súvisela s návrhom na zákaz výkupu kovového odpadu od občanov. Navrhovaný spôsob, teda že takýto odpad budú môcť predávať obce, nerieši problém prípadov trestnej činnosti. Navyše, ide o majetok občana, nie obce.

O. Nevický na stretnutí s novinármi vyslovil aj slová kritiky na zloženie pracovnej komisie, ktorá pripravila zámer zákona a bude pripravovať aj jeho paragrafové znenie. Hoci AZZZ má v komisii zástupcu, nie sú tam zástupcovia recyklátorov, či ďalších organizácií, ktoré zastupujú záujmy podnikateľskej sféry.

Riaditeľ Recyklačného fondu Ján Liška návrh zrušiť Recyklačný fond nekomentoval. Dodal len, že by mala vzniknúť centrálna

organizácia a centrálny informačný systém, aby recyklačné poplatky, ktoré občania platia v cenách výrobkov, boli naozaj čo najefektívnejšie využité na zber a zhodnotenie odpadu z nich, keď „dožijú, doslúžia. J. Líška dodal, že podľa ich odhadov ročne zaplatia občania SR okolo 150 miliónov eur v spomínaných recyklačných poplatkoch, do Recyklačného fondu smeruje v súčasnosti približne len 11 miliónov. A tak by naozaj malo byť v záujme kompetentných vytvoriť podmienky pre to, aby existovala dôsledná kontrola toho, ako sa s uvedenou sumou recyklačných poplatkov nakladá.

J. Líška na tlačovej besede hovoril aj o materiálovom zhodnotení opotrebovaných vozidiel. „Vynikajúce výsledky pri zhodnocovaní autovrakov sú dôsledkom toho, že výrobcovia a dovozcovia automobilov sú na špičke v spoľahlivosti uhrádzania príspevkov na recykláciu do Recyklačného fondu. Aj vďaka tomu mohol fond vyplácať prostriedky mestám a obciam za vyseparované iné komodity. Materiálové zhodnocovanie opotrebovaných vozidiel patrí na Slovensku k najlepšie vyriešeným komoditám, s dostatočnými kapacitami z hľadiska počtu, aj územného rozloženia. Sieť 38 autorizovaných prevádzok na spracovanie opotrebovaných vozidiel, aj s vybudovanými zbernými miestami, predstavuje efektívny systém komplexného zberu a spracovania starých vozidiel,“ konštatoval J. Líška.

„Recyklačný fond za 10 rokov svojej činnosti do konca roku 2012, schválil spolu 15 517 žiadostí podnikateľov a obcí s poskytnutím prostriedkov v sume viac než 162,7 mil. eur. Z toho 19,18 mil. eur poskytol fond mestám a obciam vo forme obligatórnych príspevkov za vytriedené zložky komunál-

neho odpadu - nárok na túto formu príspevku si na Slovensku, či už priamo, alebo v rámci účasti v združeníach miest a obcí, uplatňuje viac ako 2 800 obcí. Spracovateľom starých vozidiel vyplatil fond na zákla-

de ich 2 462 žiadostí o úhradu prevádzkových nákladov spracovania starých vozidiel a prevádzkovania určených parkovísk vyše 13,74 mil. eur,“ konštatoval J. Líška.

(rab/do)

Reálne vykázané množstvá vytriedeného odpadu na základe ročných hodnotiacich správ (v t, vozidlá v ks)

Komodita \ Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Spolu
Opotrebované batérie a akumulátory	0	0	6 464	7 070	7 900	6 925	5 980	4 941	5 242	140	44 662
Odpadové oleje	0	4 660	6 613	3 305	7 839	9 950	12 167	12 985	10 048	6 370	73 937
Opotrebované pneumatiky	10 600	13 700	9 458	16 681	22 748	21 536	16 894	11 931	407	407	124 362
Viacvrstvové kombinované materiály	22	95	360	1 178	1 590	1 180	2 404	1 396	1 079	984	10 288
Elektrozariadenia	1 102	2 935	5 890	7 353	9 844	262	530	1 050	0	1 372	30 338
Plasty	403	2 181	3 983	6 935	9 576	11 598	12 211	11 081	9 712	8 581	76 261
Papier	6 750	32 637	73 003	95 363	129 108	146 944	130 826	107 090	119 541	103 860	945 122
Sklo	1 331	3 640	9 116	17 265	22 292	28 707	28 262	29 393	21 566	17 404	178 976
Kovové obaly	0	21	215	451	933	1 331	1 475	1 247	1 209	959	7 841
Vozidlá (ks)*	0	723	3 924	18 483	28 026	37 209	72 508	37 889	34 915	32 796	266 473
Spolu (bez vozidiel)	20 208	59 869	115 102	155 601	211 830	228 433	210 749	181 114	168 804	140 077	1 491 786

* v roku 2009 bolo zavedené "šrotovné" na vozidlá

V krajinách EÚ vzniká ročne približne miliarda ton minerálnych stavebných odpadov

ZRSM pomáha likvidovať ďalšiu divokú skládku

EQAR chce presadiť, aby zrecyklované stavebné odpady neboli chápané ako odpad

ZDRUŽENIE NA ROZVOJ RECYKLÁCIE
STAVEBNÝCH MATERIÁLOV

Ing. Ludvík Jančo

Ciele rámcovej smernice o odpadoch môžu byť podľa názoru European Quality Association for Recycling e.V. (EQAR) v budúcnosti splnené len výrobou kvalitných a hodnotných recyklovaných stavebných materiálov. Recyklované stavebné materiály musia pritom spĺňať nielen stavebno-technické požiadavky, ale aj ekologické požiadavky so zreteľom na ochranu vodných zdrojov a ochranu pôdy. EQAR rozvinul európsky systém kvality recyklácie stavebných materiálov, ktorý je zabezpečovaný nezávislým monitorovaním tak, aby produkované recyklované stavebné materiály spĺňali všetky stavebno-technické a environmentálne požiadavky, povedal Ludvík Jančo, predseda Združenia pre recykláciu stavebných materiálov (ZRSM), ktorý sa zúčastnil na májovom kongrese EQAR v Bruseli. V nasledujúcom rozhovore hovoríme s ním podrobnejšie nielen o kongrese, ale i o ďalších otázkach súvisiacich s problematikou recyklácie stavebného odpadu.

Koľko členov má EQAR?

- Cieľom EQAR je podporovať rozvoj kvality recyklácie stavebných materiálov v Európe. Jej členmi sú národné združenia, ale aj jednotlivé firmy. V EQAR sú členovia z Bosny - Hercegoviny, Nemecka, Írska, Talianska, Rakúska, Poľska, Švajčiarska, Českej republiky, Ruska, Holandska, a aj ZRSM zo Slovenska. EQAR reprezentuje viac ako 200 európskych firiem pôsobiach vo sfére recyklácie stavebných odpadov. Ako zastrešujúca organizácia európskych recyklátorov stavebných odpadov má EQAR za cieľ všestranne podporovať recykláciu stavebných materiálov.

Koľko stavebných odhadov v rámci EÚ ročne vznikne?

- Podľa odhadov EQAR vzniká v EÚ ročne približne miliarda ton minerálnych stavebných odpadov. Stavebné odpady - čo do množstva - sú najväčšou a najdôležitejšou skupinou odpadov v Európe. Tieto odpady vznikajú pri údržbe, rekonštrukcii a demolácii stavieb budov a komunikácií. Podľa názoru EQAR ide o surovínové zdroje, z ktorých sa po zodpovedajúcej úprave so zabezpečenou kvalitou môžu získať cenné stavebné materiály. Rámcová smernica EP a Rady (2008/98/ES) o odpadoch stanovuje, že v členských štátoch EÚ má byť do roku 2020 najmenej 70 % minerálnych stavebných odpadov zrecyklovaných a zasa použitých.

Sú v rámci krajín EÚ vytvorené predpoklady na splnenie uvedeného cieľa?

- Podľa EQAR v mnohých členských štátoch EÚ miera recyklácie a zhodnocovania minerálnych stavebných a demolačných odpadov je stále hlboko pod uvedeným cieľom - 70%. EQAR stále považuje za možné zvýšiť tieto kvóty do roku 2020 najmenej na 70%. Vyžaduje to však lepšie rámcové podmienky, a najmä predefinovať recyklované

stavebné materiály ako stanovené výrobky so zabezpečenou kvalitou. Na to, že vytýčené ciele rámcovej smernice sú dosiahnuteľné len uznaním výrobkov z recyklovaných stavebných materiálov so zabezpečenou kontrolou kvality poukazuje EQAR na rôznych fórach, ako aj počas pravidelných kontaktov so zástupcami EÚ a EK. Aj na kongrese v Bruseli sa zúčastnili vysokopostavení zástupcovia EP a EK a po tom, ako si vypočuli argumenty zo strany tých, ktorí sa naozaj usilujú, aby sa čo najviac stavebného odpadu využilo ako cenná druhotná surovina, prisľúbili svoju podporu. Predovšetkým pri vysvetľovaní konca odpadu pre recyklované stavebné odpady.

Zdôrazňujem - podľa EQAR je 70 - percentná kvóta pre recykláciu a zhodnotenie v jednotlivých členských štátoch EÚ do roku 2020 len potom dosiahnuteľná, keď recyklované stavebné materiály nebudú naďalej diskriminované ako odpad. A tak je naozaj najvyšší čas, aby EK definovala celoeurópske kritériá konca odpadu produktov recyklácie stavebných materiálov.

Je šanca dosiahnuť blízkom čase zmenu postoja k recyklovanému stavebnému odpadu?

- EQAR sa domnieva, že so zavedením celoeurópskeho systému zabezpečenia kvality by mohli byť výrobky z recyklovaných stavebných materiálov označené ako stanovené (teda s garantovanou kvalitou). Bohužiaľ, EK svojím vlastným prístupom posunula rozvoj kritérií konca odpadu pre recykláciu stavebných materiálov až do roku 2015. Vzhľadom na veľmi rozdielne kvóty pre recykláciu minerálnych stavebných odpadov v Európe je tento prístup EK z pohľadu EQAR nepochopiteľný. Skôr by mal byť najvyšší čas, aby recyklácia stavebných materiálov bola podporená prostredníctvom vhodných rámcových podmienok.

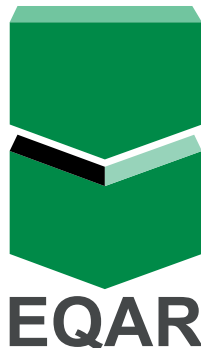
Ktoré z krajín združených v EQAR sú v príprave na plnenie uvedeného záväzku najďalej?

- Systém recyklácie stavebných materiálov v Európe je veľmi rozdielny. EQAR dáva priestor aktivitám na národnej úrovni a podporuje svojich členov v dialógu s národnými vládami a orgánmi. Holandsko a Rakúsko môžu byť považované za príklad, pričom v Rakúsku recyklované stavebné materiály s monitorovanou kvalitou dostanú po roku 2014 status produktu (označenie výroby). V Nemecku sa síce v súčasnosti recykluje viac ako 90% stavebného odpadu, ale situáciu komplikuje rastúca neochota stavebných firiem využívať ho. To vedie k tomu, že napriek vynikajúcej vhodnosti recyklovaných stavebných materiálov sú vo výstavbe navrhované a používané predovšetkým primárne nerastné suroviny.

Ako je SR pripravená plniť záväzky, vyplývajúce zo smernice v oblasti stavebných odpadov, aký je súčasný stav v SR?

- V prvom rade chcem konštatovať, že vyššie uvedené „európske“ problémy sa

na Slovensku prejavujú oveľa výraznejšie a intenzívnejšie. O stave, príčinách, cieľoch a riešení situácie na Slovensku som hovoril aj vo svojej prednáške na kongrese. Na Slovensku máme zákon o odpadoch (č. 223/2001 Z. z.), implementovali sme aj zák-

lad rámcovej smernice o odpadoch, máme Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015, máme ďalšie rôzne platné dokumenty. Stanovené sú aj povinnosti subjektov, ktoré proces zberu a zhodnocovania stavebného odpadu (SO) a a odpadu z demolácií (OD) vykonávajú, ako aj povinnosti tých, ktorí ho priamo, či nepriamo riadia, ovplyvňujú a kontrolujú. Navyše - odpady, ochrana životného prostredia a efektívne hospodárenie so surovinami sú obsahom programu každej politickej strany a obsahom referátov mnohých čelných predstaviteľov štátu. To všetko by malo znamenať, že v oblasti nakladania so stavebnými odpadom nie sú, alebo by nemali byť vážne problémy. Realita je však iná - stav je zlý a neakceptovateľný.

Prečo konkrétne?

- Príčin takéhoto stavu je viac. Za najzávažnejšie považujeme nedostatočne účinné predpisy upravujúce danú oblasť, toleranciu voči porušiteľom, všeobecnú „úradnícku“ pasivitu, nedostatočnú kontrolu a vyvodzovanie sankcií voči porušiteľom, neznalosť a nedostatočné environmentálne povedomie občanov, stále nedostatočné vnímanie stavebného odpadu ako ekonomickej kategórie - cennej suroviny, ako aj silnú pozíciu skupín ťažiacich primárne - prírodné materiály.

Len odstránenie uvedených príčin umožní dosiahnuť stanovené ciele v oblasti zhodnotenia stavebného odpadu. Podrobné analýzy príčin a návrhy na riešenie problematiky ZRSRM predložilo vo svojich stanoviskách na MŽP SR k zákonu o odpadoch a tiež k POH SR. Samozrejme, nie sme naivní a nemyslíme si, že riešenie bude jednoduché a rýchle.

V rozhovore, ktorý bol uverejnený v našom časopise, konkrétne v čísle 4/2012-13, ste hovorili o tom, ako chce ZRSRM pomôcť pri odstraňovaní divokých skládok odpadu ...

- Áno, takúto pomoc sme ponúkli všetkým obciam na Slovensku. Samospráva totiž považujeme za mimoriadne silný subjekt s najväčším potenciálom v tejto oblasti. Pomoc pri likvidácii divokých skládok je len jednou z oblastí ponúkanej pomoci. Žiaľ, zisťujeme, že hlavnou príčinou vzniku čiernych skládok nie je neznalosť zákona, ale jeho ignorovanie porušiteľmi zákona na jednej strane a občianska a úradnícka nevšímavosť, tolerancia voči znečisťovateľom životného prostredia na druhej strane! Významnou príčinou - a to pripomínam opäť - je nedostatočné environmentálne vedomie obyvateľov SR. Dokazuje to aj fakt, že mnohé čierne skládky nevzniknú zo dňa na deň (lepšie z noci do rána), ale divoko rastú bez zásahu dlhé mesiace a roky!

V tomto období sme ponúkli pomoc pri riešení čiernej divokej skládky za obcou Vinosady. Najlepším riešením však naďalej zostáva zamedziť vzniku alebo aspoň minimalizovať riziko vzniku čiernych skládok. Možnosť informovať nás o čiernej divokej skládke poskytuje aj naša webová stránka www.zrsm.eu.

Spomínali ste, že spoluprácu pri príprave nového zákona o odpadoch ste ponúkli aj MŽP SR. Prijalo podávanú ruku?

- Spoluprácu sme MŽP SR ponúkli opakovane a ponúkame ju naďalej. Z pohľadu nevyhnutnosti zmeny situácie v oblasti stavebných odpadov a odpadov z demolácií spoluprácu považujeme za nevyhnutnú. Veď sa pozrite na základné dokumenty - zákon o odpadoch alebo POH. Stavebný odpad a odpad z demolácií nie je riešený vôbec alebo len okrajovo, ako drobný stavebný odpad! Výsledkom týchto dokumentov je stav taký aký je! Ale zdôrazňujem, čo som už uviedol - príčinou súčasného stavu nie je len kvalita predpisov.

ZRSRM sa stáva subjektom, ktorý môže sústreďovať poznatky a skúsenosti z praxe a koordinovať činnosť subjektov vykonávajúcich činnosť zberu a recyklácie stavebných odpadov a odpadov z demolácií. Združenie naďalej zväčšuje svoj ľudský, ekonomický a technický potenciál. Nadviazalo aj spoluprácu s viacerými subjektmi (napr. s technickými univerzitami v Bratislave, Košiciach a Žiline) a stáva sa subjektom, ktorý môže sústreďovať poznatky a skúsenosti z praxe a koordinovať činnosť subjektov vykonávajúcich činnosť zberu a recyklácie stavebných odpadov a odpadov z demolácií.

Vstup nášho združenia do európskeho združenia EQAR nám otvoril nové možnosti nielen získavať zahraničné poznatky a skúsenosti, ale primerane aj ovplyvňovať diaľanie v uvedenej problematike. Na základe uvedeného sa domnievame, že spolupráca medzi MŽP a naším združením by mohla nadobudnúť formu pravidelnej systémovej spolupráce so zaradením združenia do stálych poradných orgánov MŽP SR.

(rab)

Stop ropovodu cez Petržalku

Prázdninové dni využili členovia občianskeho združenia Mladá Petržalka na zbieranie podpisov pod petíciu proti vedeniu ropovodu cez Bratislavu. Podpisy zbierali aj na zastávkach MHD, kde tým, ktorí sa pri stolíkoch s transparentami STOP ROPOVODU V PETRŽALKE zastavili, vysvetľovali, o čo im ide.

Cieľom petičnej iniciatívy je zabrániť vybudovaniu trasy ropovodu cez mestskú časť Petržalka. Pripomeňme, že ešte v roku 2011 vypracovalo MH SR analýzu o ekonomickej výhodnosti prepojenia ropovodu Družba a rafinérie Schwechat v Rakúsku. Už vtedy proti zámeru navrhovanej trasy ropovodu cez územie Žitného ostrova protestovali nielen zástupcovia občianskej iniciatívy

Nie ropovodu cez Žitný ostrov, ale proti sa vyslovovali aj predstavitelia Bratislavskej vodárenskej spoločnosti, a.s. (O problematike sme podrobne písali v čísle 1/2010.)

V januári 2013 sa Vláda SR opäť zaoberala viacerými možnými trasami ropovodu s tým, že konečný verdikt o jednej trase padne do konca tohto roka. Z navrhovaných variantov dve trasy vedú cez Petržalku. A práve proti realizácii oboch protestuje mladá generácia Petržalčanov, ktorí založili OZ Mladá Petržalka.

Vo svojich argumentoch poukazujú aj na environmentálne riziká výstavby ropovodu cez husto obývané územie, na potenciálnu hrozbu kontaminácie podzemných zásob pitnej vody, atď. V letáčkoch, ktoré

aktivisti počas petičnej akcie záujemcom rozdávali, uvádzajú proti výstavbe trasy číslo 2 a číslo 10 aj ekonomické a právne argumenty. Ako alternatívne riešenie navrhujú trasu - tzv. karpatský koridor. Hoci si uvedomujú, že je finančne náročnejší, možné negatívne vplyvy na obyvateľstvo a životné prostredie musia byť podľa nich čo najviac minimalizované. Bez ohľadu na náklady.

O tom, koľko podpisov sa v rámci petičnej akcie podarilo vyzbierať, či aké je stanovisko Bratislavskej vodárenskej, a.s., MH SR, MŽP SR a ďalších organizácií k výstavbe ropovodu, budeme informovať v budúcom čísle.

(rab)

Pripravuje sa pôda pre biznis storočia?

„Novela vodného zákona je šitá na mieru anonymných podnikateľských skupín, ktoré pripravujú masívny vývoz vody zo Slovenska.“ Tak znie časť titulku v tlačovej správe, ktorú sme dostali do redakcie. K nej bola pripojená aj hromadná pripomienka k novele zákona, zdôvodnenie nesúhlasného stanoviska, ako aj list aktivistov premiérovi Vlády SR - R. Ficovi.

V správe sa ďalej píše: „Ministerstvo životného prostredia v tichosti pripravilo novelu vodného zákona, ktorá z vody urobí voľne obchodovateľnú komoditu a hlavne umožní jej vývoz zo Slovenska v neobmedzenom množstve. Bez novely zákona by takýto biznis nebol možný. Spoločné vlastníctvo vody sa tak stane predmetom špekulácií. Ministerstvo netají, že za novelou zákona stoja anonymné lobistické skupiny. Tie údajne už majú pripravené projekty na masívny vývoz vody zo Slovenska, ktorý sa bude uskutočňovať potrubiami a tankermi.

Najväčší záujem je o vysoko kvalitnú vodu Žitného ostrova, z ktorého sa má vyvážať až 8 688 l/s! To predstavuje **viac ako 80 % celoročnej spotreby vody na Slovensku**. Najväčším rizikom je, že toto množstvo sa má vyvážať bez toho, aby bol dopredu známy dopad na obyvateľstvo a životné prostredie (rapídny pokles hladiny podzemnej vody, pokles zásob pitnej vody, kontaminácia toxickými látkami). Zámer legalizovať obchod s vodou sa ministerstvo snaží zamaskovať dobre znejúcimi paragrafmi, ktoré definujú vodu ako životne dôležitú zložku životného prostredia a nenahraditeľnú surovinu prírodného bohatstva, ktorá má strategický význam pre bezpečnosť štátu. Ministerstvo sa odvoláva na judikát Európskeho súdneho dvora, že voda je tovarom.

Premyslený je aj mechanizmus povoľovania vývozu, ktorý naoko vyzerá, že

ministerstvo chce biznisu s vodou zabrániť. Formálne majú o vývoze rozhodovať príslušné vodoprávne orgány (úrady životného prostredia). Hlavnú rozhodovaciu právomoc však zákon ponecháva **v rukách úradníkov ministerstva, ktorí budú môcť selektovať, komu biznis povolia a komu nie. Za svoje rozhodnutia ale neponesú zodpovednosť**, pretože podľa osvedčeného scenára sa skryjú za kolektívne rozhodnutie vlády. Občan tak v návrhu novely zostal mimo rozhodovania.

„Vôbec sa nečudujeme, že lobistické skupiny sa proti tomuto návrhu nepostavili,“ hovorí RNDr. Elena Fatulová, predsedníčka medzinárodnej organizácie Global Water Partnership Slovensko, odborníčka na hydrogeológiu.

Na riziká legalizácie takéhoto špekulatívneho biznisu s vodou upozornila hromadná pripomienka verejnosti, ktorú podali RNDr. Elena Fatulová a Ing. Jaroslav Baran z OZ Rieka – združenie na ochranu vodných tokov. V priebehu necelých dvoch týždňov pripomienku podporilo viac ako 1 600 občanov. **„Biznis s vodou je veľkým hazardom najmä z dôvodu poklesov vodných zásob v dôsledku klimatických zmien**. Tie sú evidentné a ich následky pociťujú aj v týchto dňoch poľnohospodári a občania v mnohých oblastiach Slovenska. Žiadna rozumná vláda sa do takého riskantného obchodu nepúšťa,“ upozorňuje Ing. Vladimír Mosný PhD., odborník na hydrologiu, zaoberajúci sa hydrologickými procesmi desiatky rokov.

V tlačovej správe sa ďalej uvádza, že rozporové konania k novele zákona sa už uzatvorili. „Ministerstvo pripomienky verejnosti neakceptovalo – návrh novely tak pôjde do ďalšieho legislatívneho procesu

s rozporom. **„Plníme len uznesenie vlády, ktorá už s vývozom vody súhlasila,**“ povedal generálny riaditeľ sekcie vód MŽP Ing. Dušan Čerešňák. Nezabrali ani argumenty o pripravovaných opatreniach Európskej komisie, ktorá sa na základe petície občanov Európskej únie (doteraz ju podporilo viac ako 1,7 mil. občanov EÚ) chystá takéto nekalé obchodovanie s vodou stopnúť. Bez odpovede zostala aj otázka, **čo núti Slovensko, aby bolo prvou krajinou Európskej únie, ktorá takýto rizikový biznis otvára.**“

Z obsahu tlačovej správy ďalej vyplýva, že autori hromadnej pripomienky sa nevzdávajú. Budú pokračovať v zbere podpisov proti predaju a vývozu vody zo Slovenska. Listom oslovili aj slovenského premiéra Róberta Fica a obrátili sa chcu aj na európske inštitúcie, aby s ich podporou donútili slovenskú vládu uznať právo na vodu za základné ľudské právo. „Návrhom novely sa budú zaoberať poradné orgány vlády a potom bude o ňom rozhodovať vláda. Zostáva veriť, že premiér nepripustí, aby riziká biznisu s vodou a jeho nepredvídateľné dôsledky na občanov padli na hlavu jeho súčasnej vlády,“ píše sa na záver tlačovej správy.

Ďalšie informácie k problematike, či k obsahu tlačovej správy poskytnú:

Ing. Vladimír Mosný – 0903 997 981, hycomp@post.sk,

RNDr. Elena Fatulová – 0918 429 056, elena.fatulova@gmail.com,

Ing. Jaroslav Baran – 0905 271 929, jbmoutonjb@gmail.com,

Návrh zákona sleduje vyššiu ochranu vodných zdrojov

Vývoz vody ani jeho podporu štát neplánuje a nepodporuje

Vzhľadom na vyslovené obavy v tlačovej správe, požiadali sme o stanovisko aj tvorcov novely vodného zákona – MŽP SR a promptne dostali nasledovnú odpoveď:

„Stanovisko aktivistov na čele s pani Fatulovou a pánom Baranom, ktorí podali hromadnú pripomienku k návrhu novely vodného zákona, ide cestou konšpiračných teórií a klamstiev, bez reálnych faktov. Snaží sa navodiť dojem, že štát plánuje s vodou obchodovať, alebo takýto obchod podporiť. Je to nezmysel a zavádzanie verejnosti, skutočnosť je presne opačná. Návrh zákona totiž sleduje ochranu vodných zdrojov Slovenskej republiky a zavedenie prísnych pravidiel pre prípadný vývoz vody za hranice. Ide o čisto preventívne ochranné opatrenie, ktoré má chrániť národné nerastné bohatstvo v podobe zásob vody. Vývoz vody ani jeho podporu štát neplánuje a nepodporuje. Otázkou je, či záujmy verejnosti skutočne zastupujú tí, sa bránia prísnyh pravidiel, obmedzeniam a transparentnému procesu a presadzujú súčasný stav, keď je možný predaj vody bez kontroly. Na rokovaní so zástupcami verejnosti neodznili z ich strany žiadne návrhy, ktoré by zásadne prispeli k riešeniu danej problematiky a zobrali vysvetlenia na vedomie bez ďalších námietok.

Faktom je, že aktuálne legislatívne pravidlá prevod a predaj vody za hranice neupravujú. Subjekty, ktoré majú povolenie na odber vody, ju v súčasnosti teoreticky môžu predávať za hranice, mať z obchodu neúmerný zisk a nemusia zohľadňovať potreby regiónu a Slovenskej republiky. Ministerstvo životného prostredia je však presvedčené, že preprava a prevod vody cez hranice

Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky

štátu musí byť pod kontrolou obyvateľov SR prostredníctvom vlády. Štát už v minulosti zaregistroval signály a úvahy o cezhraničnom obchode s vodou. Voda je jedinečné a nenahraditeľné bohatstvo a vlastníctvo štátu, ktorý ju považuje za strategickú surovinu, podobne ako to robia niektoré štáty v prípade ropy. Preto treba stanoviť pod-

mienky, ktoré zohľadňujú potrebu slovenských spotrebiteľov. Podľa nových a jasných pravidiel by bolo možné vodu predávať ako surovinu za hranicami napríklad len v prípade, ak to výskyt, spotreba a budúci predpoklad v lokalite umožňuje a nie je potrebná pre zásobovanie pitnou vodou v danej lokalite. Cezhraničný predaj však nie je možné zakázať úplne, keďže sme členským štátom Európskej únie.

Ak by chcel niektorý podnikateľský subjekt vodu vyvážať, musel by teda splniť prísne podmienky a konečné rozhodnutie by podliehalo súhlasu vlády SR, nemôže sa teda odohrať len na lokálnej úrovni. Keďže program rokovania vlády je verejný, verejnosť by o návrhoch vždy včas vedela. Novela vodného zákona teda prináša jasný posun k ochrane zásob vody krajiny, ktorá je národným bohatstvom.

Navyše, ak aj niekto splní prísne podmienky a získa súhlas vlády, bude musieť za vodu zaplatiť 40% z ceny, za ktorú ju bude predávať v cieľovej krajine. Získané prostriedky budú príjmom Environmentálneho fondu a využijú sa na budovanie verejných vodovodov a verejných kanalizácií, alebo na ochranu pred povodňami.“

Maroš Stano
Odbor komunikácie
Ministerstvo životného prostredia

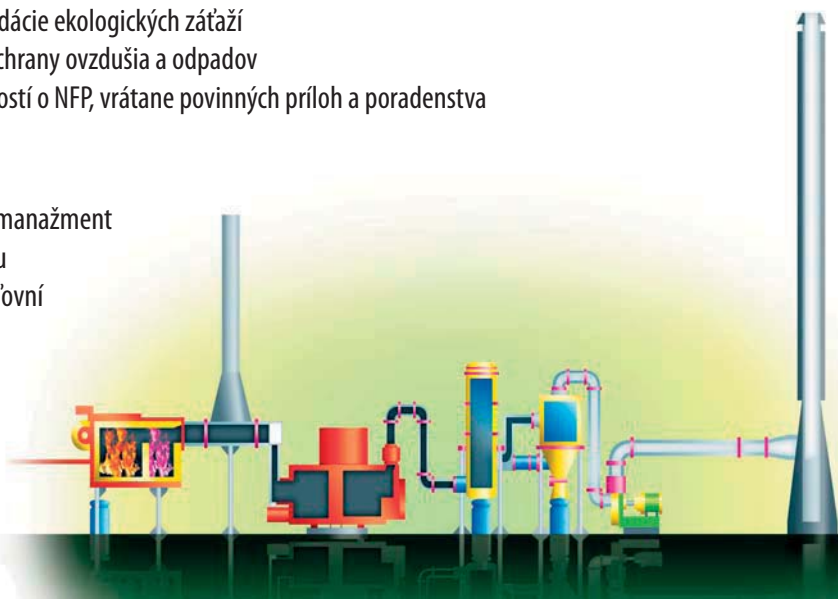
Ekos Plus je spoločnosť, ktorá v oblasti životného prostredia pôsobí na Slovensku od roku 1995. Vyše 10 rokov skúseností a tím kvalitných odborníkov a špeciálne vybraných spolupracovníkov sú zárukou vysokej odbornosti a profesionality všetkých našich činností. Poskytujeme poradenstvo vo všetkých oblastiach životného prostredia. Krédom našej spoločnosti je harmonizácia priemyselných aktivít s ochranou životného prostredia. Vďaka vysokej profesionalite naše služby využívajú domáce spoločnosti, rovnako ako veľkí zahraniční investori.

PORADENSTVO

- ☛ **EIA** - posudzovanie vplyvov na životné prostredie podľa Zákona č. 24/2006 – štúdie, zámery, správy, posudky
- ☛ **IPKZ** - komplexné poradenstvo v oblasti integrovaného povoľovania podľa Zákona č. 245/2003 - vypracovanie potrebnej dokumentácie, žiadostí o IP, poradenstvo pri konaniach
- ☛ **Odpady** - komplexné systémy manažmentu odpadového hospodárstva – racionalizácia, efektivita, súlad s legislatívou
- ☛ **ISO/EMAS** - zavádzanie systémov ISO 9001, 14001 a systému environmentálneho manažmentu – príprava dokumentácie, poradenstvo
- ☛ **REACH** - poradenstvo pri zavádzaní nariadenia EÚ o systéme chemickej bezpečnosti
- ☛ **Enviroaudit** - environmentálne audity priemyselných prevádzok a poradenstvo pri optimalizácii poistenia environmentálnych škôd
- ☛ **Staré záťaže** - komplexné projekty likvidácie ekologických záťaží
- ☛ **Posudky** – odborné posudky v oblasti ochrany ovzdušia a odpadov
- ☛ **Fondy EÚ** - komplexné spracovanie žiadostí o NFP, vrátane povinných príloh a poradenstva

TECHNOLÓGIE

- ☛ **Projektový manažment** - komplexný manažment investičných akcií od zámeru po realizáciu
- ☛ **Spaľovne NO** - komplexné dodávky spaľovní nebezpečného odpadu
- ☛ **Rekonštrukcie** - ekologizácie a rekonštrukcie existujúcich spaľovní odpadov
- ☛ **Čistenie** - dodávka a montáž systémov na čistenie dymových plynov - odsírenie, dioxínové filtre

Samospráva by sa nemala zbaviť možnosti ovplyvňovať, určovať a rozvíjať systémy triedeného zberu odpadov na svojom území

Spoločnosť Marius Pedersen zabezpečuje služby v odpadovom hospodárstve pre milión obyvateľov SR

Triedenie odpadov nie je investične tak náročné ako ich energetické zhodnocovanie

Spoločnosť Marius Pedersen, a.s., je dcérskou spoločnosťou najväčšej dánskej súkromnej firmy v oblasti nakladania s odpadmi. Podrobnejšie o jej aktivitách na Slovensku, o skúsenostiach s implementáciou európskych smerníc v praxi, či o ďalších otázkach súvisiacich s odpadovým hospodárstvom na Slovensku hovoríme v nasledujúcom rozhovore s Ing. Oliverom Šujanom, generálnym riaditeľom Marius Pedersen, a.s.

Spoločnosť Marius Pedersen je v súčasnosti najväčšou spoločnosťou z tých, ktoré v SR zabezpečujú zber a zvoz komunálneho odpadu. Pre koľko obyvateľov Slovenska a koľko firiem zabezpečujete služby v spomenutej oblasti?

-Činnosti v oblasti nakladania s odpadmi vykonávame v nasledovných regiónoch: Trenčín, Bratislava, Pezinok, Šamorín, Levice, Hlohovec, Piešťany, Nové Mesto nad Váhom, Stará Turá, Nováky, Zvolen, Banská Bystrica, Veľký Krtíš, Kežmarok, Poprad, Vysoké Tatry, Sabinov, Vranov nad Topľou a Košice. V uvedených regiónoch aktívne vykonávame zber, prepravu, zhodnocovanie a zneškodňovanie komunálneho odpadu, priemyselných a nebezpečných odpadov v úzkej spolupráci s viac ako 450 mestami a obcami, pričom zabezpečujeme tieto služby pre takmer 1 000 000 obyvateľov a 4000 podnikateľských subjektov.

Spoločnosť Marius Pedersen ponúka svojim klientom komplexné služby v odpadovom hospodárstve. Čo všetko ponuka zahŕňa?

Ing. Oliver Šujan

- Komplexné služby v oblasti odpadového hospodárstva, ktoré skupina Marius Pedersen ponúka, zahŕňajú najmä: zber, prepravu, zhodnocovanie a zneškodňovanie všetkých druhov odpadov (okrem výbušnín a rádioaktívneho odpadu), výstavbu a prevádzkovanie riadených a zabezpečených skládok odpadov (celkovo prevádzkujeme 12 skládok odpadov, z toho 3 aj na nebezpečný odpad), triedenie, lisovanie a recykláciu druhotných surovín, výstavbu a prevádzkovanie kompostovacích zariadení na bioodpad, umývanie kontajnerov na odpad mobilnou umývačkou nádob, legislatívne a administratívne služby v odpadovom hospodárstve, outsourcing odpadového hospodárstva. Okrem služieb v odpadovom hospodárstve poskytujeme aj bežnú, zimnú a stavebnú údržbu komunikácií a údržbu verejnej zelene.

Od začiatku svojho pôsobenia na slovenskom trhu odpadového hospodárstva kladie spoločnosť dôraz na triedenie komunálneho odpadu. Aké množstvo, resp. percento komunálneho odpadu sa v súčasnosti darí vyseparovať?

- Triedenie komunálneho odpadu pri nás je významný zdroj surovín, ktorým sa prispieva k šetreniu životného prostredia. Miera vyseparovanosti sa v rámci Slovenska líši a závisí od intenzity zavedeného triedeného zberu v mestách a obciach, od disciplíny obyvateľov, predstavy a možnosti miest a obcí, ktoré sa snažíme naplňať. Skupina spoločností Marius Pedersen ročne nakladá so 60 000 tonami druhotných surovín, na skládkach skupiny sa zneškodní 350 000 ton odpadov prepravených prevažne vlastnými dopravnými kapacitami.

Dá sa zjednodušene hovoriť o percente vyseparovanosti do 20%.

Marius Pedersen

Implementácia nových európskych smerníc do národnej legislatívy núti subjekty pôsobiace v odpadovom hospodárstve investovať do modernizácie existujúcich zariadení, do nových technológií a pod. Môžete spomenúť najvýznamnejšie investície spoločnosti v uplynulom období?

- K investíciám, ktoré naša spoločnosť v poslednom období realizuje, patrí rekonštrukcia, respektíve výstavba nových areálov, ktoré budú spĺňať všetky environmentálne, bezpečnostné a ďalšie požiadavky na moderné nakladanie s odpadom. Ide o rekonštrukciu a rozvoj prevádzok v Trenčíne a Zvolene, výstavbu areálu v Pezinku s celkovou investičnou náročnosťou do 3 milióny eur, výstavbu triediacej haly v Nitre, kde sa preinvestovalo 560 tisíc eur.

Na júnovom zasadnutí správna rada Recyklačného fondu schválila aj projekt spoločnosti s názvom Intenzifikácia a optimalizácia triedenia plastov zo separovaného zberu. Čo je jeho cieľom?

- Projekt sa zameriava na optimalizovanie dotriedňovania plastov zo separovaného zberu v našej prevádzke v Šulekove za účelom zlepšenia ekonomických ukazovateľov tohto procesu. Zabezpečenie optimalizácie projekt rieši investovaním do novej technológie pozostávajúcej z optickej triediacej jednotky, separátorov, dopravníkov, ria-

dacej jednotky, drviča a potrebného prísúšstva. Cieľom je zvýšiť množstvo vytriedených plastov zo separovaného zberu (teda znížiť podiel odpadu z triediacej linky) a následne zvýšiť možnosti odbytu a zhodnotenia vytriedených druhotných surovín. Spoločnosť Marius Pedersen plánuje v tejto súvislosti aj rekonštrukciu triediacej haly, financovanú z vlastných prostriedkov.

Od začiatku svojej existencie Recyklačný fond podporil aj iné projekty spoločnosti Marius Pedersen. O ktoré konkrétne išlo?

- Naša spoločnosť aktívne zapájala mestá a obce do triedeného zberu, na čo boli využité i prostriedky z Recyklačného fondu. V spolupráci s municipálnymi partnermi sme realizovali projekty zefektívnenia separovaného zberu skla, papiera a plastov v regiónoch miest Trenčín, Zvolen, Pezinok, Piešťany, Nitra, Sabinov, Lipany, Vranov nad Topľou, Veľký Krtíš a v okolitých obciach.

Od začiatku tohto roka platí povinnosť obcí a miest separovať aj biologicky rozložiteľný odpad z domácností (ak nespádajú do výnimky). Spoločnosť Marius Pedersen začala so separáciou tejto komodity ako jedna z prvých na Slovensku. Kde všade dnes zabezpečujete triedenie bioodpadu z domácností?

- K zavedeniu povinnosti triedenia biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu niektoré mestá a obce využili výnimky vyplývajúce zo zákona č. 343/2012 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon o odpadoch. V mestách ako napríklad Pezinok, Piešťany, Trenčín, Zvolen, Krupina, Banská Bystrica je systém zberu pomocou zberných nádob dobre rozbehnutý. Naposledy sme zavádzali systém separovaného zberu biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu vo Zvolene, kde si kontajnery môžete všimnúť na stanovištiach na sídliskách a v areáloch škôl a škôlok.

Pred niekoľkými týždňami Vláda SR schválila legislatívny zámer zákona o odpadoch. Myslíte si, že po zavedení rozšírenej zodpovednosti výrobcov a dovozcov sa zvýši percento vyseparovaného odpadu a separácia prestane byť pre samosprávy stratová?

- Zvýšeniu percenta vyseparovaného odpadu môže rozšírená zodpovednosť výrobcov a dovozcov pomôcť. V súčasnosti prebieha proces tvorby mechanizmu jeho fungovania, preto je predčasné koncepciu vlády hodnotiť. Jeho prípadné zlé nastavenie však môže spôsobiť aj opačný efekt. Samospráva by sa nemala zbaviť možnosti ovplyvňovať, určovať a rozvíjať systémy triedeného zberu odpadov na svojom území. Je potrebné využiť aktívnu prácu zúčastnených subjektov (mestá a obce, RF, environmentálne skupiny, MŽP) pri zavádzaní triedeného zberu v minulosti.

**Čo by podľa Vášho názoru mal pri-
niesť nový zákon o odpadoch, aby sa
viditeľne znížili množstvá odpadu ukla-
daného na skládky? Plánujete nejaké
aktivity aj v oblasti energetického zhod-
nocovania odpadov?**

- Pripravovaný zákon o odpadoch je veľmi citlivo vnímaný všetkými subjektmi, ktorých sa nakladanie s odpadom dotýka. Je preto žiaduce, aby sa legislatívneho procesu tieto subjekty zúčastňovali od jeho začiatku, aby nedochádzalo k situáciám ako pri poslednej snahe o novelizáciu zákona o odpadoch s tak vysokým počtom zásadných pripomienok k návrhu zákona. Pri tvorbe nového zákona o odpadoch je potrebné dôsledne posúdiť vplyvy na rozpočty verejnej správy a na hospodárenie obyvateľstva - najmä v súčasnom nie jednoduchom období, kedy znižovanie deficitu dlhu je prioritou Vlády SR. S rastom kúpyschopnosti a životnej úrovne obyvateľstva sa budú jednoduchšie zavádzať moderné systémy nakladania s odpadmi, ktoré znížia množstvá odpadov ukladaných na skládkach. Energetické zhodnocovanie odpadov považujeme za jednu z ciest znižovania množstva odpadov na skládkach. Zvýšenie separácie (na oboch stupňoch) má na Slovensku stále rezervy a na rozdiel od energetického zhodnocovania nie je investične náročné a separácia má tiež menej negatívny dosah na cestnú infraštruktúru. Synergiu možno dosiahnuť spojením s výrobou alternatívnych palív. Za slabinu v našich podmienkach považujem chýbajúce technologické riešenia pre energetické zhodnotenie odpadov. Energetický biznis sa v minulosti jednostranne zameriaval na drevnú štiepku.

Spoločnosť Marius Pedersen prakticky od začiatku svojho pôsobenia na slovenskom trhu odpadového hospodárstva smeruje časť svojich aktivít do osvetu, environmentálnej výchovy. S koľkými školami v súčasnosti spolupracujete a aké podujatia organizujete?

- Aktívne spolupracujeme so školami v regiónoch, kde pôsobíme a snažíme sa zapájať deti do rôznych aktivít, ktoré ich hravou a pútavou formou upozornia na potrebu ochrany životného prostredia a na nevyhnutnosť pozitívne vnímať dôležitosť triedenia odpadov.

Na našich prevádzkach realizujeme rôzne exkurzie a aktivity ako prednášky, praktické cvičenia triedenia odpadu, prehliadka zberových vozidiel, dotriedovacích centier, skládok odpadov a environmentálne aktivity ku Dňu Zeme. Okrem toho podporujeme aj zbieranie papiera a plastov na školách, kde každoročne medzi sebou súťažia školy z jednotlivých regiónov. Počet škôl z roka na rok narastá a dúfame, že aj naďalej bude narastať.

Zdena Rabayová

O spoločnosti Marius Pedersen

A/S Marius Pedersen je poprednou dánskou spoločnosťou, ktorá sa zaoberá modernými metódami nakladania s odpadmi. Názov nesie po svojom zakladateľovi, ktorý ju v roku 1925 založil ako firmu pre výstavbu ciest. Začiatkom sedemdesiatych rokov bola A/S medzi prvými spoločnosťami v Európe, ktoré sa začali seriózne zaoberať zneškodňovaním a zhodnocovaním odpadov. Do náplne jej činnosti patria v súčasnosti všetky systémy nakladania s odpadmi.

Na území ČSFR začala činnosť v roku 1990 a po vzniku samostatnej SR vznikli aj dva samostatné subjekty – Marius Pedersen, a.s., v ČR a Marius Pedersen, a.s., v Slovenskej republike. V júni 2001 došlo k majetkovému prepojeniu medzi obchodnou skupinou Marius Pedersen a skupinou ONYX patriacu do VIVENDI ENVIRONMENT, ktorá o dva roky neskôr prijala názov VEOLIA ENVIRONMENT.

Osobitne prešetrujú podnety od občanov a inštitúcií

SIŽP v prvom polroku uložila pokuty za 350 000 eur

Inšpektori Slovenskej inšpekcie životného prostredia (SIŽP) vykonali v prvom polroku tohto roka 1 543 kontrol. Porušenie právnych predpisov zistili pri 340 kontrolách, čo je 22 percent z celkového počtu kontrol. Za tieto porušenia uložili 272 pokút v celkovej výške takmer 350 tisíc eur. Uložili tiež 118 opatrení na nápravu zistených nedostatkov.

Najvyššiu pokutu, 33 000 eur, uložili inšpektori spoločnosti Rivertrans so sídlom v Čataji za porušenie povinností pri zaobchádzaní so škodlivými látkami pri ich prečerpávaní v Prekladisku minerálnych olejov v prístave Pálenisko v Bratislave. Konkrétne išlo o únik nafty pri plnení plavidla River 1 do vody bazéna Pálenisko.

Ďalšie dve pokuty boli po 15 000 eur. Spoločnosť Lampogas v Bratislave ju dostala za porušenie zákona o prevencii závažných priemyselných havárií tým, že nevykonala opatrenia, ktoré by viedli k zníženiu vysoko neprijateľného rizika závažných priemyselných havárií, za neodstránenie nebezpečných stavov, nezabezpečenie použiteľných prostriedkov na zdoňovanie závažných priemyselných havárií, ako aj za nezabezpečenie záchrannej služby v pre-

vádzke stáčacieho miesta propán-butánu v Bratislave. Spoločnosť IMA Invest v Zlatých Moravciach dostala uvedenú pokutu za to, že bez súhlasu orgánu ochrany prírody vyrúbala dreviny rastúce mimo lesa, ktoré boli súčasťou brehového porastu potoka Truzov v obci Čaradice.

Spoločnosť Portcom v Humennom, prevádzka Stropkov, ako držiteľ odpadu nepredložila na vyžiadanie orgánu štátneho dozoru v odpadovom hospodárstve dokumentáciu, týkajúcu sa nakladania s odpadmi. Za toto neposkytnutie pravdivých a úplných informácií súvisiacich s odpadovým hospodárstvom jej inšpektori uložili pokutu 13 000 eur.

Uložené pokuty sú príjmom Environmentálneho fondu, resp. štátneho rozpočtu a späť sa vracajú do oblasti životného prostredia. Do štátneho rozpočtu idú aj správne poplatky za podanie žiadostí o vydanie integrovaného povolenia. V prvom polroku prevádzkovatelia uhradili správne poplatky v sume vyše 66 000 eur.

Generálny riaditeľ SIŽP Oto Hornák pri hodnotení prvých šiestich mesiacov roka zdôraznil, že environmentálne vedomie občanov a podnikateľských subjektov sa

zlepšilo, o čom svedčí pokles porušenia právnych predpisov v životnom prostredí takmer o 3 percentá oproti porovnateľnému obdobiu v roku 2012. Na tomto trende sa podieľa aj dôsledná kontrolná činnosť inšpekcie, vrátane ukladania pokút, ktoré inšpektori považujú za jeden z nástrojov na zvyšovanie environmentálnej disciplíny občanov a podnikateľských subjektov.

SIŽP prikladá osobitný význam tiež prešetrovaniu podnetov, ktoré dostávajú od občanov, ale aj z rôznych inštitúcií. Zaoberajú sa nimi prednostne. V prvom polroku prešetrovali inšpektori 422 podnetov, pričom porušenie zákona zistili zatiaľ v 96 prípadoch. Niektoré podnety totiž ešte prešetrujú.

SIŽP má popri hlavnej kontrolnej činnosti tiež povoľovacie kompetencie. V zmysle zákona o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia vydali inšpektori v prvom polroku tohto roka spolu 246 právoplatných rozhodnutí, z čoho bolo 177 integrovaných povolení, z ktorých sa až 168 vzťahovalo na povoľovanie zmien v činnosti prevádzok.

(do)

Do podpory triedeného zberu odpadov a ich zhodnotenia doposiaľ investovali vyše 14 miliónov eur

Oprávnená organizácia ENVI-PAK oslávila desiate narodeniny

Spoločnosť v súčasnosti spolupracuje už s 1638 samosprávami na Slovensku

Spoločnosť ENVI-PAK oslávila tento rok svoje desiate narodeniny. O jej doterajšej činnosti, o aktivitách v oblasti environmentálnej výchovy, ale i o súčasných problémoch, ktoré brzdia rozvoj triedenia komunálneho odpadu hovoríme v nasledujúcom rozhovore s **Hanou Novákovou**, MBA - generálnou riaditeľkou spoločnosti ENVI-PAK, a.s.

Môžete v stručnosti zbilancovať doterajšiu činnosť spoločnosti? Koľko klientov v súčasnosti zastupuje? Zber a zhodnotenie akých množstiev odpadov z obalov zabezpečil ENVI-PAK po prvom roku svojho pôsobenia na trhu slovenského odpadového hospodárstva a aké množstvá v minulom roku?

- Rovnako ako prvých desať rokov v živote dieťaťa bolo prvých desať rokov dôležitým obdobím pre rast a kvalitatívny vývoj ENVI-PAK. Oprávnená organizácia ENVI-PAK vznikla v roku 2003, pričom licenciu oprávnenej organizácie získala v roku 2004. Je tak najstarším, najväčším a najskúsenejším systémom, ktorý pre svojich klientov zabezpečuje plnenie si povinností v rámci zberu, zhodnocovania a recyklácie odpadov z obalov. Tých je v súčasnosti viac ako 1000 a dovedna uvádzajú na trh viac ako 190 tisíc ton obalov naplnených alebo dovezených na Slovensko. Pre porovnanie k 31. 12. 2004 mal ENVI-PAK, ako prvá oprávnená organizácia na Slovensku, 183 klientov, ktorí na trh uviedli niečo viac ako 47 000 ton obalov

Vďaka čomu ste sa stali jednotkou na trhu? V čom spočíva „tajomstvo“ vášho úspechu?

- Spoločnosť ENVI-PAK bola založená silnými a stabilnými spoločnosťami ako sú

napríklad Coca-Cola HBC Slovenská republika, s.r.o., HENKEL SLOVENSKO, spol. s r.o., Nestlé Slovensko, s.r.o., PEPSI-COLA SR, s.r.o., Procter & Gamble, spol. s r.o., Tetra Pak, a.s., OPAVIA-LU, s.r.o., Unilever Slovensko, spol. s r.o.. Tieto spoločnosti ju dodnes aj prevádzkujú. Za desať rokov pôsobenia na slovenskom trhu sme získali bohaté odborné znalosti a skúsenosti, ktoré nám umožňujú poskytovať klientom a partnerom okrem kvalifikovaného a komplexného odborného servisu aj množstvo produktov a služieb nad rámec zákonom stanovených povinností. Sme jedinou oprávnenou organizáciou, ktorá reálne plošne podporuje, financuje a buduje triedený zber odpadov z obalov v priamej spolupráci s mestami a obcami. Opakovane sme úspešne prešli kontrolou výkonu odborných činností v súlade s platnou legislatívou, ktorú vykonala Slovenská inšpekcia životného prostredia SR. Máme exkluzivitu v poskytovaní obrazovej ochranné známky ZELENÝ BOD na obaly výrobkov výrobcov a dovozcom, ktorou deklarujú svoj zodpovedný vzťah k životnému prostrediu a rozvíjajú systém zberu a zhodnocovania odpadov z obalov. Jedinečné je aj naše členstvo v medzinárodných organizáciách PRO EUROPE a EXPRA, ktoré zastrešujú významné oprávnené organizácie v Európe. Najdôležitejšie podnikateľské hodnoty, ktoré naša spoločnosť vyznáva a riadi sa nimi sú profesionalita, zodpovednosť, transparentnosť, kontinuita, skúsenosť a spoľahlivosť. Všetky tieto atribúty ovplyvnili naše postavenie na trhu.

Aké služby zabezpečuje vaša oprávnená organizácia svojim klientom?

- Pre vysvetlenie pre menej zainteresovaných, oprávnená organizácia je subjekt

Hana Nováková, MBA

založený firmami, ktoré balia alebo plnia výrobky do obalov, alebo dovážajú už zabalené výrobky (tzv. povinné osoby) za účelom kolektívneho plnenia povinností v oblasti odpadového hospodárstva v zmysle platnej legislatívy. Okrem odborných služieb v oblasti odpadového hospodárstva, informačného a poradenského servisu, navrhujeme a zavádzame inovatívne riešenia zberu, zhodnocovania a recyklácie jednotlivých komodít, ktoré prinášajú našim partnerom spoľahlivý kvalitný a transparentný servis. Za dôležité považujeme aj aktivity v oblasti komunikácie s verejnosťou prezentáciou našej činnosti a jej významu pre životné prostredie. Kontinuálne počas roka sa venujeme aj edukatívnej činnosti na školách

a rôznym formám neformálneho vzdelávania zameraného najmä na deti a mládež.

Jedna z priorit činnosti spoločnosti ENVI-PAK je postavená na spolupráci so samosprávami. S koľkými obcami a mestami v súčasnosti spolupracujete? Akým spôsobom?

- Ako som už spomínala, od vzniku našej spoločnosti podporujeme, financujeme a postupne budujeme triedený zber odpadov z obalov v priamej spolupráci s mestami a obcami. V súčasnosti zastupujeme približne 50% všetkých miest a obcí na Slovensku, čo je viac ako 1600 samospráv. Mestám a obciam, ktoré sú zapojené do nášho systému poskytujeme priamu platbu za všetok vyzbieraný a recyklovaný odpad z obalov pochádzajúci z domácností, vzniknutý na území mesta a obce bez ohľadu na jeho množstvo. Tiež im zabezpečujeme kvalifikované poradenstvo v oblasti separovaného zberu odpadov formou pravidelných školení alebo individuálnych konzultácií. V tomto roku to bude už štvrtýkrát, čo sa so zástupcami samospráv stretneme na nami organizovanej odbornej konferencii s medzinárodnou účasťou, ktorá sa v tomto roku koná 10. októbra v hoteli Kaskády neďaleko Banskej Bystrice. Hlavnou témou konferencie sú vždy aktuálne otázky v oblasti legislatívy a návrhy riešení praktických problémov samospráv v oblasti odpadového hospodárstva. Pridanou hodnotou konferencie je vyhodnotenie a finančné ocenenie najlepšie separujúcich miest a obcí v príslušnom roku.

Zástupcovia samospráv tvrdia, že triedenie odpadu je pre nich stratové, preto je treba systém triedenia dotovať. Tie obce, ktoré triedia odpad, síce získavajú na základe paragrafu 64 zákona o odpadoch príspevok z Recyklačného fondu, ale to nestačí na pokrytie zvýšených nákladov. Takže vítajú aj príspevky od ENVI-PAK. Môžete povedať, akou sumou ste dosiaľ podporili samosprávy, s ktorými máte uzatvorené zmluvy o spolupráci?

- Do systému zhodnocovania odpadov z obalov prostredníctvom ENVI-PAK je zapojených 3,1 mil. obyvateľov z 1 638 obcí. Z celkového počtu obyvateľov SR (5,4 mil., pozn. red.) ide o 56,7% obyvateľov SR žijúcich v obciach zapojených do systému. Celkovo sme do podpory separovaného zberu a následného zhodnotenia odpadov investovali takmer 14 mil. eur, čím sme podporili zber a zhodnotenie približne 1,2 mil. ton odpadu.

Ponuka služieb spoločnosti ENVI-PAK zahŕňa aj poradenstvo v oblasti triedenia odpadu. Kto môže oň požiadať?

- Základnou službou ENVI-PAK je plnenie legislatívnych povinností vyplývajúcich zo zákona o obaloch. Okrem toho poskytuje

me širokú škálu ďalších praktických služieb, ako napríklad elektronické podávanie výkazov, zasielanie newsletterov, sledovanie legislatívnych zmien a zastávanie záujmov klienta, audit odpadového hospodárstva priamo v spoločnosti - či už pre klientov alebo samosprávu, či bezplatné odborné semináre a školenia. Naše odborné poradenstvo je zamerané na vedenie prvotnej evidencie, registráciu podľa požiadaviek právnej úpravy v odpadovom hospodárstve, zasielanie potrebných hlásení podľa platných právnych úprav, vypracovanie programov odpadového hospodárstva, a ďalšie služby. ENVI-PAK je transparentný systém otvorený pre všetky subjekty, ktoré sa podieľajú na materiálovom toku odpadov z obalov. Našou prioritou je kontinuálne zefektívňovanie systému zberu, zhodnocovania a recyklácie ako aj optimalizácia jeho nákladovosti. Do nášho systému má možnosť vstúpiť každý subjekt obalovo - odpadového reťazca, ktorý prejaví záujem. A to či už ide o podnikateľa, ktorý uvádza na trh výrobky v oba-

loch, alebo mesto/obec na Slovensku, ktoré triedi odpad.

Veľká časť aktivít spoločnosti ENVI-PAK je orientovaná na environmentálnu výchovu. Okrem širokej palety akcií, na organizovaní ktorých sa zúčastňujete (o viacerých informujeme aj na stránkach nášho časopisu) podporujete príspevkami na nákup kontajnerov, lisov na PET fľaše, triedenie odpadu na školách, či dokonca v predškolských zariadeniach. Môžete povedať, koľko škôl ste dosiaľ podporili?

- Takúto štatistiku sme si doposiaľ neviedli, ale informácie o významných komunikačno-vzdelávacích aktivitách uvádzame každoročne v správe o našej činnosti. ENVI-PAK reálne vykonáva výchovno-vzdelávaciu a osvetovú činnosť týkajúcu sa triedenia zberu a zhodnocovania odpadov z obalov pre obyvateľov Slovenska s dôrazom na deti a mládež počas celého roka. Už od svojho vzniku prostredníctvom kontinuálnych projektov na lokálnej, regionálnej i celoslovenskej úrovni šírimosvetu a povedomie o dôležitosti triedenia odpadu a jeho prínosu pre životné prostredie. V uvedených činnostiach spolupracujeme s ostatnými zainteresovanými stranami - podporujeme zavádzanie a prevádzkovanie triedenia zberu odpadu v obciach a medzi obyvateľmi šírimosvetu a povedomie o význame triedenia odpadu. Niekoľko rokov sa zapájame do projektov hudobného festivalu Bažant Pohoda, festivalu environmentálneho filmu Hory a mesto, environmentálneho projektu ECO TOUR, lokálnych projektov miest a obcí, realizujeme vlastné projekty a roadshows. Na najväčšom slovenskom hudobnom fes-

tivale Bažant Pohoda v Trenčíne, ktorého sme partnerom už siedmy rok a stretnie sa tu asi 30 000 návštevníkov, sme opakovane vytvorili rekord v množstve vyzbieraného plastového odpadu na jednom podujatí. Novinkou v tomto roku je uvedenie prvej aktivity dlhodobého vzdelávacieho projektu pre školy s celoslovenskou pôsobnosťou, o ktorom v týchto dňoch informujeme. Jeho nosnou myšlienkou je prostredníctvom neformálnych aktivít študentom sprostredkovať informácie o význame ochrany životného prostredia, jeho formách, činnosti našej

spoločnosti a o registrovanej ochranné známke ZELENÝ BOD. Jej umiestnenie na obaloch výrobkov informuje, že výrobca sa spolupodieľa na rozvoji systému ZELENÝ BOD. Tento systém je najrozšírenejším spôsobom zabezpečovania využitia druhotných surovín pochádzajúcich z komunálneho odpadu v Európe. Podnikatelia, ktorí majú právo používať ochrannú známku ZELENÝ BOD a umiestňujú ju na obaly svojich výrobkov, takýmto spôsobom deklarujú svoj pozitívny prístup k životnému prostrediu.

Spoločnosť ENVI-PAK každoročne vyhodnocuje výsledky triedenia komu-

nálneho odpadu v obciach, s ktorými spolupracuje. Aké percento vyseparovanosti v priemere dosahujú? Aké problémy by bolo podľa Vášho názoru treba doriešiť, aby percento vyseparovanosti začalo viditeľne stúpať?

- V roku 2011 vyprodukoval každý obyvateľ Slovenska v priemere 307,66 kg komunálneho odpadu a v komoditách papier, sklo, plast a viacvrstvový kombinovaný materiál vyseparoval každý z nás v priemere 25,63 kg, čo predstavuje priemernú vyseparovateľnosť len niečo vyše 8%. Najlepší spôsob, ako dosiahnuť vyššie percento vyseparovateľnosti je správna motivácia, napríklad finančné zvýhodnenie tých, ktorí separujú viac na úkor tých, ktorí si túto povinnosť plnia menej zodpovedne, prípadne si ju neplnia vôbec.

V súčasnosti pripravuje MŽP SR už paragrafové znenie zákona o odpadoch. Obsah legislatívneho zámeru ste vo svojom stanovisku uvítali (uverejňujeme ho v tomto čísle). Ten prináša rozšírenú zodpovednosť výrobcov. Máte aj konkrétnejšiu predstavu, ako by nový systém rozšírenej zodpovednosti v praxi fungoval? Dokázali by ste zabezpečiť zber a zhodnotenie odpadu z obalov len do výšky stanovených limitov, alebo všetkého vyseparovaného odpadu z obalov?

- Dlhodobo nielen prezentujeme, ale v praxi realizujeme a prevádzkujeme systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov

v miere, ako nám umožňuje súčasná legislatíva. Veríme, že nový zákon o odpadoch nám umožní prehĺbiť našu spoluprácu so samosprávou tak, aby sme sa priblížili modelom systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcov, ako napríklad fungujú v Belgicku alebo v Českej republike. Pri spolupráci s mestami a obcami chceme nadviazať na doterajšiu spoluprácu a rozšíriť ju i na ďalšie mestá a obce. Jasne sme deklarovali, že v obciach a mestách, s ktorými ENVI-PAK spolupracuje, sa podieľame na financovaní všetkých množstiev, ktoré boli vyzbierané, vytriedené a odovzdané na zhodnotenie bez ohľadu na výšku limitov stanovených pre výrobcov.

Rokovali ste s predstaviteľmi obcí o tom, ako bude systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov a dovozcov fungovať, ak sa zruší Recyklačný fond? Akým spôsobom budú do systému zapojené obce? Čo s projektmi zberných dvorov, zberovej techniky a pod., ktoré obce s pomocou fondov vybudovali a ešte splácajú úvery....

- O budúcnosti sme rokovali s predstaviteľmi miest a obcí a prezentovali sme náš návrh, ako by mal systém rozšírenej zodpovednosti fungovať tak, aby bol pre všetkých zainteresovaných krokom vpred. To znamená, aby staval na tom, čo už je na Slovensku vybudované a aby rešpektoval právne vzťahy, ktoré majú mestá a obce dlhodobo nastavené.

Zdena Rabayová

Na Pohode nechýbala ani environmentálna výchova

Na najväčšom slovenskom multikultúrnom festivale sa opäť triedil odpad

Letný festival Bažant Pohoda je prvým podujatím svojho druhu, na ktorom sa začal separovať odpad. Oprávnená organizácia ENVI-PAK aj tento rok pripravila pre návštevníkov festivalu množstvo motivačných aktivít, a tým výrazne prispela k zvyšovaniu ich informovanosti o význame separácie odpadu. Najmä v radoch tej najmladšej generácie. Jej hlavným zámerom bolo motivovať návštevníkov k triedeniu odpadu a prispieť tak k ešte čistejšiemu festivalu a vyššej kultúre významného slovenského kultúrno-spoločenského podujatia, na ktorom sa už 17-krát stretli milovníci hudby rôznych žánrov zo Slovenska aj zahraničia.

Spoločnosť ENVI-PAK je súčasťou Bažant Pohody od roku 2008 a každý rok prinesie návštevníkom niečo nové a zaujímavé, čím ich osloví a vzbudí záujem o svoju činnosť. Tento rok sa v prezentačnom stánku ENVI-PAK pristavilo a svojím odpadom prispelo

do EKOMETRA cca 4000 ľudí. Do súťaže sa zapojila takmer tisícka z nich. Presne 995 návštevníkov vyplnilo dotazník, aby sa dozvedeli, aká veľká je ich vlastná EKOstopa, 550 z nich sa odfotovalo pri fotostene a náhodní desiat boli koncom mesiaca vyžrebovaní a odmenení za aktívny prístup a záujem o svoje okolie a životné prostredie. Mená víťazov sú uverejnené na Facebooku na stránke ZELENÝ BOD.

Na festivale boli opäť neprehliadnuteľní brigádnicí v zelených tričkách a šiltovkách a maskoti so ZELENÝM BODOM, ktorí vysvetľovali okoloidúcim, čo znamená značka ZELENÝ BOD, kde ju môžu vidieť, čo robí ENVI-PAK preto, aby sme správne triedili odpad, a aby občania SR vedeli, prečo je potrebné odpad separovať. Maskoti so ZELENÝM BODOM pozývali tiež návštevníkov festivalu do stánku, kde sa mohli zapojiť do spomínanej súťaže a dozvedieť sa viac o triedení odpadu.

V čase redakčnej uzávierky ešte neboli známe výsledky, či sa ENVI-PAK-u opäť podarilo prelomiť minuloročný rekord vo vytriedenom plastovom odpade na jednom podujatí. Podstatné však je, že na festivale, na ktorom sa každoročne stretne okolo 30 000 najmä mladých ľudí, ENVI-PAK zaujal aktuálnou témou a pre záujemcov priniesol nové informácie o význame využitia odpadu ako druhotnej suroviny. Tie získajú aj tí, ktorí sa na Pohodu nedostali, prostredníctvom web stránok ENVI-PAK, ZELENÝ BOD a na Facebooku, kam možno posilať aj svoje EKO fotografie, za ktoré môžu získať zaujímavé EKO ceny. O záujme o problematiku ochrany životného prostredia a odpadového hospodárstva svedčí aj 1000 nových laikov na fanpage ENVI-PAK-u, ktoré pribudli počas kampane k festivalu.

(do)

-
- ▣ TOP 2013 - 36
 - ▣ Do zberu zapájajú aj školy - 38
 - ▣ Celosvetová výroba plastov rastie doslova geometrickým radom - 42
 - ▣ Elektrolyt využívajú na čistenie motorov - 45
 - ▣ Rezervy sú v propagácii a v osвете - 47

Redakčná rada: Juraj Dlhopolček, Viera Krakovská, Ján Liška, Ján Ščerbák, Marián Strýček, Ján Oleksák, Vladimír Kalina, Štefan Kuča, Peter Širica, Michaela Popíková a Adriana Tantošová.

TOP 2013

Každú investíciu treba posudzovať s rozumom

TOP 2013

Organizátori:

STU S j F

KUVOZE

MŽP SR

Sponzori:

KURUC company

ZAP

SPY COLOR FOTO Fuji Image Service

URACA

Mediálni partneri:

21. STOROČIE

ODPADOVÉ FORUM

ODPADY

PRO-ENERGY

TOP

Organizátori:

S j F

STU

Sponzori:

KUVOZE

MŽP SR

Ciele, ktoré stanovila EÚ v oblasti podpory rozvoja obnoviteľných zdrojov energie, musí plniť aj Slovensko. Hoci viditeľne v tejto oblasti pokročilo dopredu až po prijatí potrebnej legislatívy, prax ukazuje, že viaceré ustanovenia príslušného zákona treba opraviť, povedal vo svojej prednáške na medzinárodnej konferencii Technika ochrany prostredia - TOP 2013 zástupca Komory užívateľov a výrobcov obnoviteľných zdrojov energie (KUVOZE) František Zacharda. Vysvetlil, že taký rýchly nástup fotovoltaiky nečakali ani najväčší optimisti. Žiaľ, často na úkor kvalitnej poľnohospodárskej pôdy a životného prostredia. Veľa negatív prinieslo aj využívanie biomasy. Hoci cieľom bolo a je využívať odpad z nej, v SR sa ako biomasa častokrát používa kvalitná surovina. A tak výroba elektrickej energie nie je dôsledkom využitia biomasy, ale jej cieľom. Takýto trend je však z dlhodobého hľadiska neprijateľný, zdôraznil F. Zacharda.

V poradí už 19. ročník konferencie, ktorú tradične organizuje Strojnícka fakulta STU v Bratislave v spolupráci s MŽP SR a ďalšími organizáciami, sa uskutočnil opäť v Častej - Papierničke a zúčastnili sa na ňom zástupcovia MŽP SR, priemyselnej sféry, štátnej správy, akademickej obce a mnoho hostí zo zahraničia. V rámci plenárneho rokovania konferencie odzneli prednášky o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia, o skúsenostiach s recykláciou stavebných materiálov v Rakúsku, či o programe na podporu systému nakladania s autovrátkami v Česku. Prítomných zaujalo aj vystúpenie prezidenta Združenia automobilového priemyslu SR (ZAP) Jaroslava Holečka. Vo svojom príspevku hovoril o cieľoch, ktoré v oblasti ochrany životného prostredia prijal ZAP, ako i o tom, aké úlohy je treba splniť, aby sa do roku 2015 aj v SR zhodnotilo až 95% každého starého vozidla.

Po plenárnej časti medzinárodnej konferencie TOP 2013 pokračoval jej program v niekoľkých sekciách. Prednášky a diskusie v nich boli zamerané na nasledovné témy: zhodnocovanie stavebného odpadu, zhodnocovanie materiálov zo starých vozidiel, obnoviteľné zdroje energie a samozrejme,

nechýbala ani všeobecná sekcia o odpadovej legislatíve. V prvý deň konferencie sa uskutočnil aj slávnostný večer pri príležitosti 20. výročia založenia Slovenskej agentúry životného prostredia.

(rab)

Už tradične súčasťou programu konferencie TOP bolo aj vyhlásenie výsledkov súťaže o cenu TOP v nasledujúcich kategóriách:

1. Environmentálna technológia,
2. Študentská práca,
3. Progresívna idea.

V kategórii **ENVIRONMENTÁLNA TECHNOLÓGIA** udeľuje cenu dekan strojníckej fakulty STU v Bratislave profesor. Ing. Ľubomír Šooš, PhD. Umiestnenie ocenených bolo nasledovné:

1. miesto - Prodan Korneliu – Vzduchové solárne systémy,
2. miesto - Martin Cár – Odpadové recyklované stavebné materiály, predpoklady a realizácia v Rakúsku,
3. miesto GFI – Koncepte – Energetické zhodnocovanie termickým splyňovaním biomasy.

V kategórii **ŠTUDENSKÁ PRÁCA** cenu udeľuje SAŽP – COHEM a hlavné ceny z 19 prihlásených kvalitných diplomových prác získali:

1. miesto - Bc. Marcel Kuracina - Desing and construction of a hydrogen generator, STU v Bratislave, Materiálovo-technologická fakulta v Trnave,

2. miesto - Bc. Gabriela Riesová - Stanovenie toxicity derivátov fullerénu, TU v Košiciach, Hutnícka fakulta,

3. miesto - Bc. Lenka Zlatinská - Rovinné odkalisko vápenných kalov – alternatívny spôsob nadvýšenia, STU v Bratislave, Stavebná fakulta STU.

V súťažnej kategórii **PROGRESÍVNA IDEA** udeľuje cenu minister životného prostredia SR Ing. Peter Žiga, PhD. Poslaním ceny je motivovať nové progresívne myšlienky pri návrhu technológií a konštrukcií strojov. Celkovo bolo do tejto kategórie zaradených 64 príspevkov z 8 štátov, pričom podmienkou zaradenia do súťaže bola aktívna prezentácia idey na konferencii TOP 2013.

Ocenení:

1. miesto - Tomáš Hanzlíček, Ivana Perná - Biopopely jako doplnkové minerální hnojivo ve vztahu k teplotě spalování dřevní štepky a slámy,
2. miesto - Ivan Hudec - Možnosti spracovania odpadu z plastov z ojazdených vozidiel,
3. miesto - Gabriel Benč - Využitie alternatívnych sypanín pri výstavbe vystužených zemných konštrukcií.

(do)

KURUC - COMPANY zabezpečuje materiálové zhodnocovanie VKM Do zberu zapájajú aj školy

Z obalov na mlieko kompozitné dosky, obaly na vajčka, či rôzne zdravotnícke pomôcky

ločnosti Kuruc - Compagny s názvom „Recyklácia VKM – papierenským spôsobom“.

Kompozitné dosky

Výsledkom realizácie prvého podporeného projektu spracovania VKM je zefektívnenie a rozšírenie výroby kompozitných dosiek a materiálov pre stavebníctvo. Tie spoločnosť vyrába už 17 rokov a je vlastníkom know-how na ich výrobu. Aký je princíp recyklácie? Veľmi jednoducho povedané - najskôr sa obaly z VKM privezú v balíkoch alebo bigbagoch do spracovateľského závodu v Šuranoch. Potom sa v práčke vyčistia od rôznych nečistôt. Následne smerujú do zariadenia, kde ich roztrhajú na malé kúsky, zmiešajú sa s tmeľiacimi prísadami a takáto zmes postupuje do lisov a získava finálnu podobu vo forme dosiek. Tie majú široké použitie. Ako sme už spomenuli, používajú sa v stavebníctve na stropy, priečky, panely, z ktorých sa dá postaviť záhradný domček, sklad, búda pre psa, ale aj rodinný dom. Dosky z recyklovaného materiálu sa používajú aj ako ochrana drahých podláh pri rekonštrukciách interiérov a podobne. Kompozitné dosky dodávajú nielen odberateľom v SR, ale aj do susedných krajín.

Jediným spracovateľom viacvrstvových kombinovaných materiálov (VKM) na Slovensku je firma KURUC - COMPANY, s r. o.. Možnosťami zhodnotenia odpadu z výroby obalov z VKM sa jej majitelia začali zaoberať ešte v deväťdesiatych rokoch minulého storočia. Myšlienky recyklácie sa nevzdali ani v roku 2000, kedy firma Tetra Pack, s ktorou dovtedy spolupracovali, presunula výrobu VKM obalov zo Skalice do Maďarska.

Naopak, skúšali a vyvíjali najefektívnejšie spôsoby recyklácie, hľadali nové cesty získania odpadu z VKM ako aj nových odberateľov recyklovaných výrobkov. Vzhľadom na skutočnosť, že ročne sa na slovenský trh uvedie okolo 9000 – 10 000 ton obalov z VKM, ktoré by nemali skončiť na skládkach, ale je treba ich využiť ako druhotnú surovinu, Recyklačný fond už v roku 2003 podporil prvý z projektov spoločnosti KURUC – COMPANY, s.r.o, na zavedenie technológie spracovania VKM. Následne podporil aj projekty separovaného zberu obalov z VKM a v roku 2009 projekt spo-

Nasávaná kartonáž

Výsledkom realizácie druhého projektu – recyklácia VKM papierenským spôsobom je technológia, ktorá recykluje ťažko spracovateľný zberový papier a odpady VKM, takzvaným mokrým spôsobom. Jej prínosom je teda aj zhodnotenie kartónových obalov. V rozvlákňovacej linke sú rozsekané obaly a vzniknutá vodolátka sa triedi, pričom sa oddelia celulózové vlákna od hliníka a plastov. Vytriedená látka ide na ďalšie do-triedovanie, pri ktorom sa odstránia všetky nežiaduce prímesi. Dotriedená látka potom putuje na linku nasávanej kartonáže. Výmety (hliník, plasty) sú zahusťované a postúpené na ďalšie spracovanie v linke na kompozitné dosky. Vodolátka, získaná v rozvlákňovacej linke, sa dosáva na linky nasávanej kartonáže. Výstupom z nasávanej kartonáže je celá škála výrobkov od fixačných vložiek používaných pri balení a ochrane výrobkov bielej a čiernej techniky, cez obaly na vajíčka a zeleninu, jednorazové zdravotnícke pomôcky až po zakoreňovače.

Zber si zabezpečujú vlastnými silami

Spoločnosť KURUC- COMPANY vo svojom závode v Šuranoch spracuje ročne cca 3000 ton odpadov z VKM. Vďaka technológií nasávanej kartonáže sa rozšírila kapacita, takže sú ročne schopní spracovať až 4000 ton VKM, čiže kapacita spracovateľských zariadení je dostatočná aj keď stúpnu množstvá vytriedených odpadov z VKM. Problémom je však nedostatok suroviny, pretože sa zo spomínaného množstva cca 10 000 ton vyzbiera len cca 22%. Preto pri zbere spolupracujú nielen s ob-

cami, zberovými spoločnosťami, ale najmä so školami. Projekt kontajnerového zberu nadväzoval aj na projekt EKOPAKY, realizovaný SAŽP (v spolupráci s Recyklačným fondom a firmou KURUC - COMPANY spol. s r. o.), ktorý podporil Recyklačný fond. Zameraný bol na propagáciu zhodnotenia a triedený zber použitých viacvrstvových kombinovaných nápojových obalov na školách. Do projektu sa každoročne zapájajú školy z územia celého Slovenska. V súčasnosti už spoločnosť KURUC - COMPANY spolupracuje so 600 školami na Slovensku. Jedným z cieľov projektu je aj zvýšenie environmentálneho povedomia tej najmladšej generácie. Projekt zdôrazňuje potrebu separovaného zberu a ďalšie využitie použitých viacvrstvových nápojových obalov.

Ocenenia doma, záujem v zahraničí

KURUC - COMPANY, s.r.o., je rodinná firma, ktorú vedú traja bratia. Jej prínos v oblasti efektívnej recyklácie obalov z VKM ocenili na viacerých fórach. V roku 2010 napríklad získala prestížne ocenenie Zlatý mravec. Hodnotiaca komisia ocenila inovátné aktivity v oblasti zavedenia zberu

VKM na komunálnej úrovni, aj na školách, ako aj technologické riešenie výroby produktov nasávanej kartonáže. V súčasnosti spoločnosť KURUC – COMPANY zamestnáva 25 pracovníkov. Okrem dosiek TETRA K, vyrábajú aj PUR PANELY TETRA K, rôzne výrobky nasávanej kartonáže a pod.

S vlastnou plnoautomatizovanou technológiou kontinuálnej linky na spracovanie VKM sa firme KURUC – COMPANY podarilo pred takmer dvoma rokmi preraziť aj do USA. V hlavnom meste štátu IOWA Des Moines inštalovali koncom roku 2011 prvú spracovateľskú linku a druhú v lete minulého roku. Tretiu dodávajú do Ruskej federácie, cca 20 km od Moskvy pre spoločnosť EKOPAKSTROJ.

Linku sme vyvinuli v našej firme, kde sme koncom roku 2011 spustili do prevádzky prototyp. Oproti predchádzajúcemu typu linky sme odstránili diskontinuitu, keď pri každej výmene dosiek dochádzalo k prestojom. Samotná výroba dosiek z VKM bola na predchádzajúcom zariadení dosť odkázaná na manuálnu prácu a priamy kontakt s materiálom. V novej plnoautomatizovanej linke obsluha iba kontroluje celý chod," vysvetlil F. Kurucz, konateľ spoločnosti KURUC – COMPANY, s.r.o..

(rab)

K najpoužívanejším obalom na balenie tekutých a sypkých materiálov patria obaly z viacvrstvových kombinovaných materiálov na báze lepenky (nápojové kartóny). Tieto obaly chránia potraviny pred poškodením, svetlom, kyslíkom a mikroorganizmami. Tvoria ich najmä celulóзовé vlákna, ktoré sú vyrobené z drevnej hmoty, t. j. z obnoviteľnej suroviny. Sú recyklovateľné vďaka svojmu zloženiu. Predstavujú efektívny a ekologický spôsob distribúcie chladených a nechladených nápojov a potravín.

Viacvrstvové kombinované materiály na báze lepenky (VKM) sú širokou skupinou kompozitných obalových materiálov, ktorých zloženie je: 75% až 80% - papier alebo lepenka, 20% až 25% - PE, hliníková fólia. Vo všeobecnosti, tzv. kompozitné obalové materiály, sú obalové materiály vyrobené z rôz-

nych materiálov, ktoré nie je možné manuálne od seba oddeliť, pričom žiadny z nich nedosahuje 95%-ný váhový podiel z celkovej váhy kompozitu. Nápojové kartóny patria k jednorazovým obalom, a preto prázdne končia v separovanom zbere alebo v komunálnom odpade. Predstavujú cca 5% z celkového objemu obalov z papiera a lepenky.

V Európe sa denne balí do nápojových kartónov cca 80 miliónov litrov mlieka, výrobkov z mlieka, ovocných štiav, vody, vína, polievok i sypkých potravín. Ročne sa vyberie cca 12 miliónov kusov nápojových kartónov, čo predstavuje cca 330 000 ton odpadov. Za posledné desaťročie vzrástol objem recyklácie nápojových kartónov v Európe o cca 12%. Miera recyklácie je v rôznych krajinách EÚ rôzna. V roku 2004 tvorila celková miera recyklácie nápojových kartónov v Európskej únii asi 29%.

Ocenenia v USA

2013 - Environmental Impact Award (Cena za vplyv na životné prostredie) - Súťaž bola založená preto, aby vyzdvihla organizácie, ktoré presadzujú do praxe technológie zabezpečujúce trvalo udržateľný rozvoj. Spoločnosť KURUC-COMAPNY bola ocenená za udržateľnosť v oblasti Greater Des Moines.

2012 - Iowa Governor's Environmental Excellence Award (Cena za Iowa Governor's Environmental Excellence) - „Toto ocenenie sme získali preto, lebo naše úsilie slúži ako model pre

celý štát a Úrad guvernéra veľmi oceňuje naše vedúce postavenie v oblasti ochrany životného prostredia v Iowe,“ zdôraznil F. Kurucz.

2012 - Iowa Recycling Association's Murray J. Fox Recycling Innovation Award (Cena Iowskej asociácie recyklovania Murray J. Fox za Inovácie v recyklovaní). ReWall (firma, ktorá linku prevádzkuje) bola ocenená z dôvodu ekologicky šetrného podnikania. Ocenenie je jedným zo siedmich, ktoré táto asociácia udeľuje každý rok vybraným firmám, organizáciám a jednotlivcom, ktorí preukážu vynikajúce výsledky v recyklácii.

Celosvetová výroba plastov rastie doslova geometrickým radom

Zelená kniha - európska stratégia pre riešenie problematiky odpadu v životnom prostredí

Európska komisia vypracovala novú iniciatívu pod číslom KOM(2013)123 final zo 7.3.2013, ktorá sa venuje problematike odpadov z plastov. Je dostupná na webovej stránke Európskej komisie http://ec.europa.eu/environment/consultations/plastic_waste_en.htm vo všetkých jazykoch EÚ. Účelom tejto iniciatívy je začať rozsiahlu diskusiu o možnostiach riešenia tých otázok verejnej politiky v oblasti plastového odpadu, ktorými sa v súčasnosti výslovne nezaoberajú žiadne právne predpisy EÚ o odpadoch. Iniciatíva pomôže nanovo prehodnotiť environmentálne a zdravotné riziká vyplývajúce z účinkov plastov obsiahnutých vo výrobkoch v okamihu, keď sa z nich stáva odpad, pretože sa zaoberá ich šetrným vzťahom k životnému prostrediu už v okamihu dizajnu, a to z funkčného i chemického hľadiska.

Prečo plasty?

Plast je pomerne nový materiál, ktorý sa priemyselne vyrába len od roku 1907. V súčasnosti sa vyskytuje takmer v kaž-

dom priemyselnom a spotrebnom tovare a moderný život je bez neho nemysliteľný. Vlastnosti, ktoré robia z plastu taký užitočný materiál (trvanlivosť, malá hmotnosť a nízke náklady), však zároveň spôsobujú problémy s jeho zneškodňovaním.

Celosvetová výroba plastov vzrástla z 1,5 miliónov ton v roku 1950 na 245 miliónov ton v roku 2008, z toho 60 miliónov ton sa vyrobilo v Európe. Výroba počas uplynulých 10 rokov sa čo do objemu vyrovnala kombinovanej výrobe za celé 20. storočie. Odhaduje sa (podľa scenára bez prijatia opatrení), že v roku 2020 bude na trh EÚ uvedených 66,5 miliónov ton plastu a celosvetová výroba plastu by sa mohla do roku 2050 strojnásobiť. Výroba plastu rastie s HDP a súvisiacim celkovým nárastom produkcie plastového odpadu v rokoch 2008 až 2015 o 5,7 miliónov ton (23 %). To je do značnej miery dôsledkom 24% nárastu výroby v sektore obalov a súčasťou pretrvávajúceho trendu zvyšovania množstva plastového odpadu v Európe. Ak nedôjde k zlepšeniu dizajnu výrobkov a ak nebudú prijaté lepšie opat-

renia na nakladanie s odpadom, plastového odpadu bude v EÚ v závislosti na raste výroby pribúdať.

Trendy, ktoré pozorujeme v EÚ, budú pravdepodobne výraznejšie v rýchlo rastúcich ekonomikách, ako je India, Čína, Brazília a Indonézia, ale aj v rozvojových krajinách. Svetová populácia má v každom desaťročí vzrásť o 790 miliónov a do roku 2050 môže dosiahnuť viac ako 9 miliárd s novou strednou triedou, ktorú budú tvoriť približne 2 miliardy ľudí. Tým sa pravdepodobne zvýši dopyt po plaste a množstvo plastového odpadu na celom svete.

Odvetvie plastov v EÚ zamestnáva celkovo približne 1,45 milióna ľudí vo viac ako 59 000 podnikoch a vytvára v regióne obrát vo výške približne 300 miliárd EUR za rok. Výrobné odvetvie poskytuje 167 000 a spracovatelia 1,23 milióna pracovných miest prevažne v malých a stredných podnikoch.

Plast sa najčastejšie používa na výrobu obalov ako nízkonákladový jednoúčelový výrobok, ktorý sa najčastejšie nedá opätovne použiť alebo nie je na opätovné po-

užitie určený. Na trhu v odvetví spracovania plastov prevládajú plastové obaly (40,1 %), po nich nasleduje stavebníctvo (20,4 %). V celosvetovom meradle sa v odvetví plastov očakáva dlhodobý rast okolo 4 %, teda oveľa vyšší, než je očakávaný globálny rast HDP.

Európa je ešte stále čistým vývozcom výrobkov z plastu, (13 miliárd EUR v roku 2009), avšak čínska výroba dosahuje podobné úrovne už od roku 2008.

Plastové odpady a životné prostredie

Len čo sa plastový odpad ocitne v životnom prostredí – najmä v morskom prostredí – môže v ňom pretrvať stovky rokov. Pobrežné a morské prostredie a vodné organizmy poškodzuje odhadom 10 miliónov ton prevažne plastového odpadu. Plastové odpady spôsobujú tzv. „ghost fishing“, teda zachytávanie rýb do opustených plastových súčastí rybárskeho výstroja. Invázne druhy využívajú úlomky plastov v oceánoch na premiestňovanie na dlhé vzdialenosti.

Plast nie je inertný, obsahuje chemické prísady, ktoré môžu narušiť činnosť žliaz s vnútornou sekréciou, môžu byť karcinogénne alebo mať iné toxické účinky a môžu v zásade prenikať do životného prostredia. Perzistentné organické znečisťujúce látky (POPs), ako sú pesticídy, napr. DDT a polychlóvané bifenylly (PCB), sa môžu v okolitých vodách viazať na plastové úlomky, čo môže byť škodlivé a vstupovať do potravinového reťazca prostredníctvom morských živočíchov, ktorým sa do tráviaceho traktu dostanú plasty (a pôsobi tak ako trójsky kôň). Tieto perzistentné organické znečisťujúce látky sa prirodzenou cestou ťažko rozkladajú, hromadia sa v telesných tkanivách a môžu mať karcinogénne, mutagénne a iné účinky na zdravie.

Obavy vzbudzujú najmä malé a jemné častice (tzv. mikroplasty), ktoré vznikajú v dôsledku fotodegradácie a mechanické-

ho oderu v priebehu desiatok rokov. Sú všadeprítomné, prenikajú aj do tých najodľahlejších oblastí a vo vode niekedy dosahujú vyššie koncentrácie ako planktón. Ak tieto mikroplasty a prídavné chemické látky, ktoré obsahujú, sa vo veľkých množstvách dostávajú do tráviaceho traktu morských živočíchov, môže dôjsť ku kontaminácii potravinového reťazca interakciou medzi predátorom a korisťou.

Problém znečisťovania morí plastom, ktorý je jedným z najdôležitejších globálnych problémov v oblasti ochrany životného prostredia, zhoršuje nesprávne nakladanie s odpadom na súši, najmä to, že sa zhodnocuje iba nepatrné množstvo plas-

tového odpadu. Odborníci usudzujú, že približne 80 % plastového odpadu v moriach pochádza z pevniny.

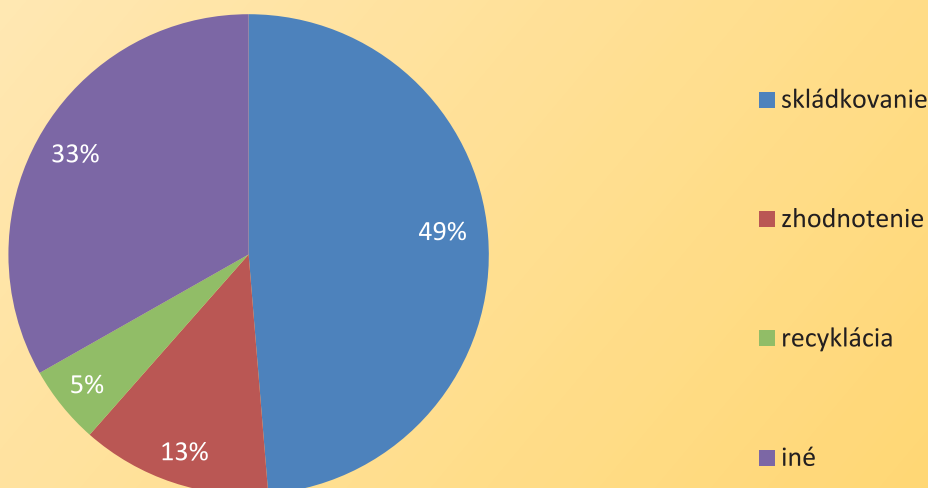
Sektor odpadového hospodárstva na druhej strane prináša pracovné miesta a nakladanie s plastovým odpadom je druhým v počte vyžadovaných pracovných miest. Najviac pracovných príležitostí ponúka zber a triedenie WEEE so 40 pracovnými miestami a zber a triedenie odpadu z plastov s 15,6 pracovnými miestami vytvorenými na 1 000 ton spracovaného materiálu. Recyklácia plastu sama osebe môže v EÚ-27 vytvoriť 162 018 pracovných miest, ak sa miera recyklácie do roku 2020 zvýši na 70 %.

V roku 2008 sa v Európskej únii vytvorilo 25 miliónov ton plastového odpadu, z ktorého sa väčšina zneškodňuje skládkovaním (graf).

Plasty v právnych predpisoch EÚ a medzinárodny rozmer

Problematikou vplyvu plastov na životné prostredie sa zaoberá iba smernica 94/62/ES o obaloch, ktorá ustanovuje ciele pre recykláciu plastov. Rámcová smernica o odpade (2008/98/ES) stanovuje iba všeobecný cieľ pre recykláciu odpadu z domácností, ktorého súčasťou sú aj plastové odpady, predovšetkým odpady z plastových obalov. Podmienky uvedenia plastov na trh určuje nariadenie REACH (1907/2006/ES), ktoré sa tiež čiastočne venuje recyklácii plastov. Podobne okrajovo sa problematikou zaoberá nariadenie CLP (1272/2008/ES).

Plasty sú z celosvetového hľadiska hlavným zdrojom znečisťovania morí. Plastový

Graf: Nakladanie s plastovým odpadom v EÚ v roku 2008 (zdroj: Eurostat)

odpad putuje cez hranice a na účinné riešenie problému plastového odpadu v moriach je potrebné prijať opatrenia na medzinárodnej úrovni. Toto sa jasne konštatovalo na konferencii OSN o udržateľnom rozvoji Rio+20, ktorá sa konala v júni 2012.

Nedávne rezolúcie OSN, celosvetové environmentálne dohody a rozhodnutia medzinárodných agentúr upútali na tento problém medzinárodnú pozornosť. Prvým krokom ku globálnej stratégii a k akčným plánom na riešenie problematiky znečistenia morí plastmi by sa mohla stať 5. medzinárodná konferencia o odpade v moriach, ktorá sa konala marci 2011 v Honolulu a na organizácii ktorej sa podieľal program OSN pre životné prostredie UNEP a NOAA. Konferencia označila za najzávažnejší problém zle fungujúce systémy nakladania s odpadmi v mnohých častiach sveta, pretože ide o zásadné faktory ovplyvňujúce prenos plastového odpadu z pevniny do morského životného prostredia. Oblasťou, v ktorej je potrebné zintenzívniť úsilie, je budovanie kapacít nakladania s odpadmi.

Plastov sa týka aj Štokholmský dohovor o perzistentných organických znečisťujúcich látkach (POPs), pretože obmedzuje použitie látok spomaľujúcich horenie určených ku komerčnému využitiu, ako je penta- a oktabrómodifenylné (BDE). Dohovor tiež zakazuje recykláciu materiálov obsahujúcich perzistentné organické znečisťujúce látky, napríklad niektoré brómované spomaľovače horenia.

V boji proti znečisťovaniu morí morským odpadom môžu zohrať istú úlohu aj regionálne morské dohovory, ako sú OSPAR, Barcelona, HELCOM a dohovor o ochrane Čierneho mora. Napríklad konferencia zmluvných strán Barcelonského dohovoru prijala v roku 2012 politický dokument a súvisiaci strategický rámec pre nakladanie s morským odpadom. Opatrenia v rámci regionálnych morských dohôd by okrem toho pomohli členským štátom lepšie plniť záväzky vyplývajúce z rámcovej smernice

o morskej stratégii v záujme dosiahnutia alebo zachovanie dobrého stavu morského prostredia do roku 2020.

Plastový odpad a účinné využívanie zdrojov

Úspory zdrojov môžu byť značné. Plasty sa vyrábajú takmer výlučne z ropy a v súčasnosti sa na výrobu plastov spotrebúva približne 8 % svetovej produkcie ropy, z toho 4 % sa používajú ako surovina a 3 – 4 % ako energia pre výrobné postupy.

Nízka miera recyklácie a vývoz plastového odpadu na ďalšie spracovanie v tretích krajinách predstavujú pre Európu významnú stratu neobnoviteľných zdrojov a pracovných miest.

Z hľadiska účinnosti zdrojov je osobitne dôležité zabrániť ukladaniu plastového odpadu na skládky. Akékoľvek ukladanie plastov je zjavným plytvaním zdrojmi, kto-

rému sa treba vyhnúť v prospech recyklácie alebo rekuperácie energie ako druhej najlepšej možnosti možností. Množstvo odpadu ukladaného na skládky je však aj naďalej v niektorých členských štátoch vysoké z dôvodu nedostatku vhodných alternatív a nedostatočnému využívaniu preukázateľne účinných ekonomických nástrojov.

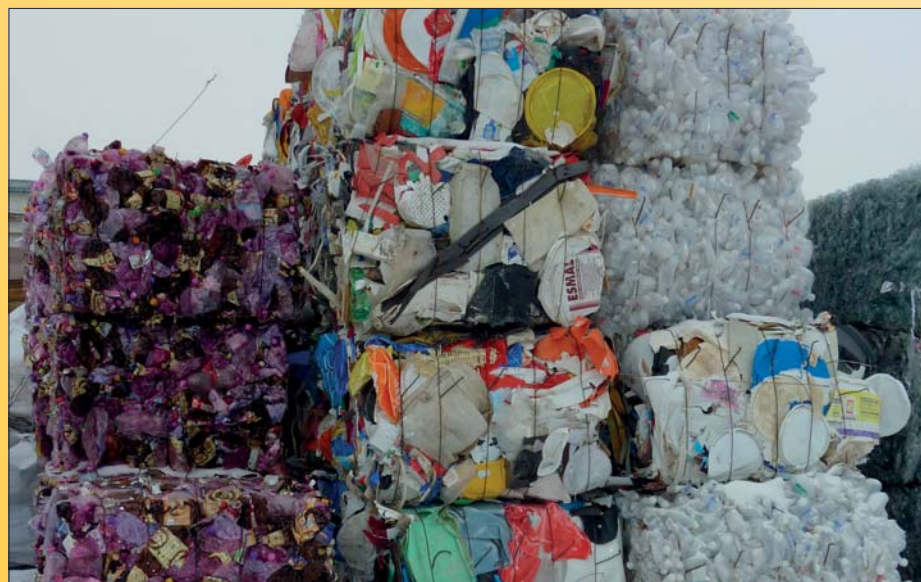
Recyklácia sa začína už pri príprave dizajnu výrobku. Preto sa môže dizajn výrobku stať jedným z hlavných nástrojov na implementáciu nedávno prijatého plánu pre efektívne využívanie zdrojov.

Možnosti pre lepšie nakladanie s plastovými odpadmi v EÚ

Možnosti politiky uvedené v tomto oddiele sú založené na prístupe vychádzajúcom zo životného cyklu, počínajúc fázou návrhu plastu. Je isté, že dizajn plastov a plastových výrobkov má kľúčový význam pre udržateľnosť a určuje ďalšie fázy životného cyklu plastov. Napríklad recyklácia plastov do značnej miery závisí od zloženia plastových materiálov a od dizajnu výrobkov z plastu. Základné možnosti pre lepšie nakladanie s plastovými odpadmi v EÚ sa dajú zahrnúť do nasledovných oblastí:

1. uplatňovanie hierarchie OH
2. dosahovanie cieľov, recyklácia plastov a dobrovoľné iniciatívy
3. zameranie na správanie spotrebiteľov
4. väčšia udržateľnosť plastov
5. trvanlivosť plastov a výrobkov
6. podpora biologicky rozložiteľných plastov a bioplastov
7. iniciatívy v oblasti morských odpadov
8. medzinárodné opatrenia.

Ing. Elena Bodíková, PhD.,
Slovenská agentúra
životného prostredia

Elektrolyt využívajú na čistenie motorov

V ŽOS-EKO uviedli do trvalej prevádzky novú linku na zhodnotenie batérií

Po ročnej skúšobnej prevádzke uviedli koncom apríla 2013 v ŽOS-EKO, s. r. o., Vrútky do trvalej prevádzky technologickú linku na spracovanie oceľových plášťov negatívnych elektród z alkalických priemyselných batérií, ale aj na spracovanie prenosných batérií. Na linke sa vyseparujú jednotlivé komodity a po mechanickej úprave sú výstupom materiály vo forme železných a neželezných kovov, plasty a zmiešané materiály. Táto investícia si vyžiadala náklady 70 000 eur a na jej financovanie sa podieľal aj Recyklačný fond. Informovala o tom generálna riaditeľka najväčšieho spracovateľa opotrebovaných vozidiel v Žilinskom kraji ŽOS-EKO, s. r. o., Vrútky Jana Antošová. „Technologická linka je vybave-

ná magnetickým separátorom, vibračným zariadením a celá sústava je utesnená a odsávaná priemyselným odsávacím zariadením. V linke je možné aj spracovanie malých prenosných akumulátorov voľného druhu. Kapacita linky je viac ako 300 kg batérií za hodinu a jej využitím sa zvýši efektívnosť, kapacita, ako i rozsah doteraz vykonávaných činností pri zhodnocovaní odpadov,” povedala J. Antošová.

ŽOS-EKO Vrútky má vytvorený komplexný systém zberu opotrebovaných alkalických batérií a akumulátorov. Hlavným environmentálnym prínosom je recyklácia, resp. spätné získavanie druhotných surovín a využitie jednotlivých zložiek z odpadu

až na plánovaných cca 98%. Zhodnotenú Ni – Cd akumulátory a batérie sú významnou surovinou pre výrobu rôznych druhov legovaných ocelí. Spoločnosť má v rámci SR vytvorených niekoľko zberných miest, z ktorých prepravuje batérie a akumulátory do spracovateľského závodu vo Vrútkach. Na území SR sa odhaduje ročný výskyt maximálne 300 ton alkalických batérií a akumulátorov určených na recykláciu. Alkalické batérie a akumulátory obsahujú elektrolyt a ťažké kovy, ktoré môžu byť nebezpečné pre jednotlivé zložky životného prostredia, preto je dôležité zabezpečiť ich zber, prepravu a zhodnotenie v súlade s platnou legislatívou EÚ a SR.

Spracované alkalické batérie a akumulátory v ŽOS-EKO Vrútky:

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tona	162	157	138	126	131	277	267	270

Prenosné batérie a akumulátory: v roku 2011 – 29 ton, v roku 2012 – 40 ton.

Elektrolyt z odpadových batérií a akumulátorov našiel zaujímavé opätovné využitie pri spracovaní starých vozidiel a to v chemickej čistiarni odpadových vôd, tzv. deemulgačnej stanici. Alkalické prostredie v hydromate vytvára elektrolyt získaný z alkalických batérií a akumulátorov, ktoré firma recykluje. V ňom pri teplote cca 80 stupňov dochádza v alkalickom prostredí k očisteniu vybraných častí motorov od ropných látok. Tento spôsob spojenia dvoch autorizovaných činností je v Slovenskej republike ojedinelý a špecifický len pre spoločnosť ŽOS-EKO, s.r.o., Vrútky.

Moderné kapacity firma vybudovala aj s príspevom Recyklačného fondu, ktorý spolu na 8 projektov udelil do roku 2011 dotácie v celkovej výške 1,792 mil. eur. V roku 2012 Recyklačný fond schválil firme zatiaľ poslednú dotáciu na projekt „Podpora výroby a dodania linky na spracovanie elektrosúčastí zo starých vozidiel na základe funkčnej vzorky“ vo výške 630 000 eur.

(do)

Odpad premieňajú na vzácnu druhotnú surovinu

Spoločnosť ŽOS-EKO, s. r. o., Vrútky vznikla v roku 1996. Najskôr sa zaoberala zberom a výkupom opotrebovaných nikel-kadmiových batérií a neskôr sa začala rozvíjať na recyklačný podnik, ktorý má dnes významné a pevné miesto na slovenskom trhu odpadového hospodárstva. ŽOS-EKO, s.r.o., Vrútky, ekologicky spracúva nielen odpadové batérie a akumulátory, ale aj osobné motorové vozidlá, nákladné vozidlá, poľnohospodárske vozidlá, ako aj opotrebované oleje. Firma je nielen najväčším spracovateľom autovrakov v Žilinskom kraji, ale aj jedným z najväčších v rámci Slovenska. Firma realizuje aj spomínané spracovanie a zhodnotenie alkalických batérií a akumulátorov, zneškodňovanie odpadov v deemulgačnej čistiacej stanici, zabezpečuje triedenie a zhodnotenie ďalších druhov odpadu a pod.

Všetky technologické recyklačné zariadenia sú projektované so zreteľom na environmentálne a ekonomické aspekty. Spoločnosť splnila kritériá a požiadavky normy ISO 14 001. Od roku 2004 je držiteľom certifikátov od autorizovanej spoločnosti DET NORSKE VERITAS platných pre rozsah služieb: zber, preprava, triedenie, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov a čistenie odpadových vôd.

Rezervy sú v propagácii a v osвете

Kapacity na zhodnotenie použitých batérií a akumulátorov v SR sú dostatočné

Zákon o odpadoch rozdeľuje batérie na priemyselné, ďalej na automobilové a prenosné. Práve druhé z nich – automobilové – predstavujú vzhľadom na obsah kyseliny sírovej a ďalších škodlivín, najväčšiu hrozbu pre životné prostredie. Voľne pohodené v prírode, alebo niekde v obytnej zóne môžu kontaminovať nielen vodu, pôdu, ale ohroziť aj zdravie obyvateľov.

Použité automobilové batérie

Na Slovensku sa ročne vyradí cca. 10 000 ton starých autobatérií a priemyselných batérií. Ich zber a recyklácia má u nás dobrú tradíciu a vysokú efektivitu. Spracovanie automobilových olovených autobatérií už od roku 1995 zabezpečuje spoločnosť MACH Trade, s.r.o. Recykláciou z nich získava olovo, polypropylén a síran sodný. V roku 2011 spoločnosť dala do prevádzky novú technológiu, pomocou ktorej zabezpečuje odsírenie olovenej pasty. Desulfatizácia, ako sa tento proces nazý-

va, patrí v súčasnosti medzi najmodernejšie a najefektívnejšie metódy. Výsledným produktom je síran sodný, ktorý slúži ako prísada do kŕmnych zmesí, ale nachádza uplatnenie aj vo farmaceutickom a sklárskom priemysle, či ako prísada do pracích práškov.

Vzhľadom na skutočnosť, že použité olovené autobatérie sú nebezpečným odpadom, je nevyhnutné aj pri zbere a doprave rešpektovať environmentálnu legislatívu. Projekt zberu a prepravy spoločnosti AKU TRANS, s.r.o., Nitra, ktorá je zmluvným dodávateľom spoločnosti MACH Trade, podporil aj Recyklačný fond. Použité autobatérie sa zberajú aj transportujú v špeciálnych kontajneroch. Všetky vozidlá, používané na zber a zvoz tohto nebezpečného odpadu sú špeciálne zabezpečené proti prípadnému vytečeniu a úniku škodlivých látok (– čiže spĺňajú požiadavky ADR). Spoločnosť MACH TRADE spolupracuje pri zbere aj s obcami, zbernými dvormi, s recyklátormi starých vozidiel a pod.

Spolupráca so školami

V každodennom živote sa však najčastejšie stretávame s prenosnými batériami. Do tejto skupiny patria napríklad batérie tužkové, gombíkové alebo batérie do mobilných telefónov. Sú zdrojom veľkého množstva cenných zložiek, najmä kovov ako zinok, mangán, nikel, kadmium a kobalt. Na Slovensku sa podľa odhadov ročne spotrebuje okolo 1 400 ton malých prenosných batérií. Pokiaľ ide o tento druh batérií, na Slovensku sú v súčasnosti recyklačné kapacity dostatočné. V roku 2011 sereďská spoločnosť INSA, s.r.o. spustila do prevádzky ako prvá na svete v súčasnosti najvyspelejšiu technológiu triedenia a spracovania tohto typu batérií. Jej prínosom je najmä to, že spoločnosť je schopná zbierať a triediť veľké množstvá batérií rôznych typov. Kompaktná linka ich dokáže roztriediť podľa druhu, vlastností a fyzikálno-chemického zloženia.

Tým, že spracovateľ presne pozná ich zloženie, môže zvoliť optimálny spôsob zhod-

notenia. Po analýze sa batérie podrvia a cez sústavu sít sa oddelia plastové časti a kovy. Jednotlivé frakcie potom INSA posúva na spracovanie do ďalších spoločností. Napríklad olovené časti recykluje spoločnosť MACH Trade, ostatné kovové frakcie sa spracovávajú v hutiach, kde sa z nich odlievajú ingoty.

Z hľadiska ochrany životného prostredia je dôležité, aby ľudia prenosné batérie nehádzali do koša, ale aby sa separovali a potom aby sa odborne recyklovali. Spoločnosť INSA si zabezpečuje zber sama, alebo prostredníctvom zmluvných partnerov. Svoju pozornosť orientuje na predajcov, distribútorov prenosných batérií, na obce a na školy. Veď so spoluprácou so školami má bohaté dlhoročné skúsenosti. Pretože rezervy v oblasti osvetlenia, environmentálnej výchovy sú stále značné, spoločnosť INSA realizuje celý rad aktivít, ktorých cieľom je vhodnými formami informovať občanov, a najmä najmladšiu generáciu o tom, že prenosné batérie nepatria do koša. Ich zber a recyklácia má význam z hľadiska šetrenia prírodných zdrojov surovín ako aj z hľadiska ochrany životného prostredia.

(rab)

KOMODITNÝ PROGRAM SEKTORA OPOTREBOVANÝCH BATÉRIÍ A AKUMULÁTOROV RECYKLAČNÉHO FONDU NA ROKY 2012 – 2015, STANOVUJE AJ NASLEDOVNÉ CIELE, ÚLOHY A PRIORITY:

Priority sektora opotrebovaných batérií a akumulátorov:

- počas celého obdobia, na ktoré je vypracovaný komoditný program, podporovať oddelený zber a spracovanie len takých použitých batérií a akumulátorov, ktoré budú spracované u autorizovaných spracovateľov.

Ciele sektora opotrebovaných batérií a akumulátorov:

- podporovať vývoj a využitie nových technológií, ktoré budú schopné zároveň zhodnocovať i v súčasnosti nezhodnocované podiely z použitých batérií a akumulátorov materiálovým spôsobom,

- podieľať sa na propagácii samospráv s cieľom zlepšiť úroveň oddeleného zberu použitých batérií a akumulátorov na územiach obcí a zvýšenia informovanosti obyvateľstva o náležitom nakladaní s použitými batériami a akumulátormi z domácností.

Úlohy sektora opotrebovaných batérií a akumulátorov

- alokácia reálnych zdrojov sektora na:

- a) podporu zberu použitých prenosných batérií a akumulátorov,
- b) podporu zefektívnenia spracovania použitých batérií a akumulátorov.

Obnova prirodzeného stepného charakteru územia

Po viac ako 50- tich rokoch sa opäť pasú zvieratá na Devínskej Kobyle

„V Devínskej Novej Vsi bola aspoň jedna koza v rodine ešte pred sto rokmi úplnou samozrejmosťou. Dedina mala svojho obecného pastiera, ktorý každé ráno zvieratá pozbieral z dvorov a vyhnal na obecnú pastvinu na Devínskej Kobyle...“ dozviete sa priamo z rozprávání miestnych obyvateľov.

Rozšírenie lúk na svahoch Devínskej Kobylky priamo súviselo s hospodárskou činnosťou človeka, niekoľko storočí boli udržiavané tradičnými hospodárskymi činnosťami – kosením, vypaľovaním a pasením. Z Devínskej Kobylky sa udáva pastva oviec, kôz a hovädzieho dobytku, pričom kozy sa pásli

na lúkach Devínskej Novej Vsi a v oblasti Sandbergu, kravy pri Morave, ovce najmä pri Devíne a Morave.

„Zánikom pastvy začalo územie zarastať a významné druhy rastlín a živočíchov sú vytlačované hustým porastom kríkov. Cieľom začínajúcich projektových aktivít je

obnova prirodzeného stepného charakteru územia. Vďaka pastve sa zlepšia podmienky pre ohrozené druhy motýľov a pre vzácne druhy rastlín ako sú kosatce, poniklece, hlaváčky, či vzácne druhy orchideí“ hovorí projektový manažér Andrej Devečka. S obnovou tradičnej pastvy na lokalite začalo Bratislavské regionálne ochrannárske združenie (BROZ) koncom júla tohto roku. Na spodnej terase Weitovho lomu sa nachádza základné stádo pozostávajúce z 25 zvierat. V prvej fáze budú vypásť plochu cca 6 ha, postupne by sa počet zvierat a plocha mala rozrastať. Stádo je pod dohľadom pastiera a je usmerňované elektrickými oplôtkami. Pastva prebieha v spolupráci so Štátnou ochranou prírody SR, Správou CHKO Malé Karpaty a jej výsledky budú monitorované odborníkmi z Prírodovedeckej fakulty UK a Inštitútu aplikovanej ekológie – Daphne.

Pastva je podporovaná aj zo strany mestskej časti Bratislava – Devínska Nová Ves „Vitáme tieto aktivity a budeme ich podporovať“ hovorí starosta Milan Jambor.

Od januára 2012 realizuje Bratislavské regionálne ochrannárske združenie (BROZ) päťročný projekt, zameraný na ochranu a obnovu území NATURA 2000 v cezhraničnom regióne Bratislavy (LIFE10 NAT/SK/000080 NATURA 2000 BA). Okrem iných aktivít sa projekt zaoberá aj odstraňovaním náletových a invázných rastlín, či kosením na lesostepiach. V nadväznosti na tieto ak-

tivity je naplánované postupné zavádzanie pastvy zvierat (kôz, oviec a kráv) nielen na Devínskej Kobyle, ale aj na ďalších vybraných projektových lokalitách (Šúr, Ostrovné lúčky, či Biskupické luhy).

S podobnými projektmi, úspešne fungujúcimi už niekoľko rokov, sa môžeme stretnúť aj na území viacerých európskych hlavných miest, ako je napríklad Praha alebo Viedeň, no aj na bližších zahraničných lokalitách, ktoré sú svojím terénom a cha-

rakterom vegetácie veľmi podobné lúkam a lesostepiam Devínskej Kobyle – napríklad na protiahlych svahoch Hundsheimských kopcov, Braunsbergu či Schlossbergu.

(do)

Bližšie informácie nájdete
na www.broz.sk/natura2000ba
Kontakt – bartikova@broz.sk

ENVI-PAK oslavuje **DESAŤ** rokov na slovenskom trhu

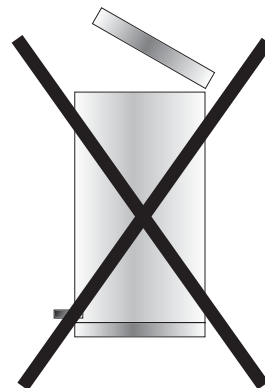
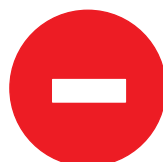
www.envipak.sk

Ďakujeme za podporu
a spoluprácu partnerom,
klientom a verejnosti, ktorí
spolu s nami rozvíjajú systém
triedeného zberu odpadov
z obalov a vytvárajú tak
čistejšie Slovensko.

Zber a recyklácia
prenosných
batérií a akumulátorov

**malé baterky nepatria
do koša**

**je viac ako
16.000 zberných miest**

RECYKLO-BOX

Do projektu " ZBIERAM BATERKY"
je zapojených 1200 škôl
na Slovensku.

www.malebaterky.sk
+421 905 537 273

Projekt realizuje spoločnosť INSA, s.r.o.